

MAĎARSKÁ KOMUNITNÁ
SPOLUPATRIČNOSŤ

VOLEBNÝ PROGRAM

© 2020

Obsah

Regionálny rozvoj	6
Verejná správa	12
Zdravotníctvo	18
Sociálna politika	24
Hospodárstvo	32
Financie	40
Školstvo	46
Kultúra	54
Menšinové práva	60
Obnovenie právneho štátu a boj proti korupcii	64
Poľnohospodárstvo, potravinárstvo, rozvoj vidieka	70
Životné prostredie	78
Rozvoj infraštruktúry	86
Cestovný ruch	94
Digitalizácia	100
Zahraničná a bezpečnostná politika	106

Rok 2020 bude osudový pre Maďarov na Slovensku: rozhodujeme o tom, ako si predstavujeme našu budúcnosť. Je mi cťou, že ako jednotka na kandidátnej listine Vám môžem predstaviť náš volebný program.

V uplynulých rokoch vedúci predstavitelia nášho štátu nás sklamali z viacerých hľadísk. Sklamala nás vláda, oblasť spravodlivosti aj zákonodarstvo. Parlamentné voľby 29. februára budú veľkou šancou pre Slovensko, ako aj pre nás, Maďarov. Nestačí očakávať súdržnosť iba od politikov. K tomu, aby sme dosiahli zmenu, je potrebná súdržnosť celej spoločnosti ako aj súdržnosť našich komunit. Potrebujeme mladých aj starších, mešťanov aj vidiečanov ale aj tých, ktorí študujú a pracujú v zahraničí.

Spoločná volebná kandidátka je iba začiatkom! **Musíme rozhodovať o tom, či pôjdeme ďalej cestou rozdelenosti, alebo sa vydáme cestou, ktorú vyznačila pre nás potreba súdržnosti, a ktorou my, kandidáti MKS sme sa už vybrali.** Je našou zodpovednosťou, aby naša polmiliónová komunita mala vierohodné, kompetentné zastúpenie v parlamente. Podmienky toho, ako aj úlohy s tým spojené sú nám jasné: garancia právneho štátu a právneho poriadku, ukončenie hospodárskej diskriminácie južných regiónov, rozvoj našich regiónov nie len z hospodárskeho, ale aj zo spoločenského hľadiska. **Rozhodovanie musíme zveriť odborníkom – náš program bol vytvorený v spolupráci s mladými odborníkmi, vďaka nim naša kandidátka je jednou z najmladších.**

Program, ktorý Vám predkladáme, je prvým výsledkom spoločného rozmýšľania a spoločnej práce. V šiestnástich tematických okruhoch dávame jasné a uskutočniteľné odpovede na tie najdôležitejšie otázky našej komunity. Náš program otvára novú dobu: dobu maďarského zastúpenia otvoreného smerom k iným, schopného rozumných kompromisov potrebných k dosiahnutiu našich cieľov a postaveného na zásade osobnej zodpovednosti. K tomu prosíme o Vašu podporu!

Gyula Bárdos

Iván Farkas

Regionálny rozvoj

Nech sa naše regióny oživia!

Pred tridsiatimi rokmi, v čase zmeny režimu alebo dokonca v roku vzniku Slovenskej republiky, južné boli najbohatšími regiónmi krajiny po Bratislave. Ľudia pracovali v zamestnaní a aj na záhrade alebo vo vinohradoch, preto ich ekonomická situácia bola relatívne lepšia ako v ostatných regiónoch. V historickom meradle veľmi krátka doba, iba 20 rokov stačilo k tomu, aby sa táto situácia zásadne zmenila. Na to zmenu našej relatívne priaznivej pozície, vďaka reforme verejnej správy, ktorá znevýhodňovala naše regióny, a vďaka postoja niektorých vlád k investíciám a k tvorbe pracovných miest v našich regiónoch. Našu komunitu, naše regióny, našu rodnú zem nemožno považovať za víťazov obdobia od zmeny režimu.

Tento trend, náš regionálny úpadok - s výnimkou Žitného Ostrova a okresov Galanta a Senec, ktoré sa rozvíjajú vďaka blízkosti hlavného mesta - musíme obrátiť. V prvej fáze sa musí postupne zastaviť úpadok, potom sa naše regióny, naša rodná zem sa musia postaviť na rozvojovú dráhu. Musíme si nájsť politické partnerstvá, pomocou ktorých môžeme dosiahnuť tieto ciele. Budeme potrebovať kompetentných a ambiciózných odborníkov. Ide o budúcnosť našej komunity, našej rodnej zeme! Po desiatich rokoch je najvyšší čas na skutočné, efektívne zastupovanie našich záujmov!

1. Investície do našich regiónov, ktoré vytvárajú pracovné miesta a sú šetrné k životnému prostrediu

- Presadzujeme vytváranie pracovných miest východne od Žitného Ostrova v zaostávajúcich pohraničných oblastiach. Nech sa naši mladí vracajú do svojej vlasti! Dajme im šancu na živobytie tu vo svojej domovine!
- Nech má práca znovu česť! Odborné vzdelávanie zosúladiť s potrebami prítomných priemyselných odvetví a s potrebami popredných spoločností a podnikov v našich regiónoch.
- Začínajúcim a mladým podnikateľom poskytneme pomocnú ruku. Startupom zabezpečíme počiatočný kapitál, príležitosti a predvídateľnú rozvojovú dráhu.

2. Rozvoj založený na prednostiach našich regiónov, našej rodnej zeme

- Rozvíjame cestovný ruch na základe predností našich regiónov pomocou cielených štátnych alebo európskych dotácií. Patrí sem napríklad kúpeľný turizmus, cykloturistika, vínná turistika a športový rybolov.
- Vbudujeme cyklotrasy popri dopravných cestách a v prírode, aby sme znížili automobilovú dopravu. Nech je v našich regiónoch, v našej domovine čisté prostredie, obývateľná krajina!

3. Podporujeme trvalo udržateľný regionálny rozvoj

- Pokračujeme vo vybudovaní vodovodov a kanalizačnej siete a čističiek odpadových vôd v našich obciach, ale je takisto potrebné zachytávanie zrážkových vôd v obciach ako aj v poľnohospodárstve. Aj v lesoch a v neobrábaných oblastiach sú potrebné malé nádrže pre zachytenie zrážkových vôd, aby sa zabránilo náhlým povodňam.
- Spolu s krajinami nášho regiónu dosiahneme, aby Slovensko mohlo čerpať finančné zdroje na regionálny rozvoj a rozvoj infraštruktúry z Kohézneho fondu EÚ aj po roku 2027. Je to kľúčové opatrenie pre efektívny regionálny rozvoj a jeho udržateľnosť.

O regionálnom rozvoji nech rozhodujú regióny!

Najúčinnnejším nástrojom pre prijímanie rozhodnutí o regiónoch Európskej únie je dodržiavanie zásady subsidiarity: rozhodnutia týkajúce sa regiónov nech prijímajú samotné zainteresované strany, regióny. Súbežne s prenosom právomoci rozhodovania na nižšie úrovne je nevyhnutné koordinovať každodennú prácu na rôznych úrovniach, či už ide o Európsku úniu, v našom prípade Slovensko a Maďarsko, alebo župy, európske zoskupenia územnej spolupráce, združenia LEADER alebo iné regionálne združenia a združenia obcí.

1. Rozhodovanie o finančných zdrojoch a investíciách na nižších úrovniach, bližšie k ľuďom

- V súlade so zásadou subsidiarity by sa o zdrojoch regionálneho rozvoja, o konkrétnych investíciách a o Regionálnom operačnom programe nemalo rozhodovať centrálné vo vláde alebo na ministerstvách. Tieto právomoci delegujeme na úroveň krajských samospráv, ako to funguje aj v okolitých krajinách.
- Do rozhodovania zapojíme aj miestne samosprávy.
- Zdroje regionálneho rozvoja nech slúžia našim regiónom.
- Posilníme odborné zázemie regionálneho rozvoja. Zapojíme omnoho viac agentúr regionál-

neho rozvoja z južných okresov do národnej siete a na ich činnosť poskytneme podstatne vyššiu finančnú podporu zo štátneho rozpočtu.

2. Rozvojové fondy EÚ, Slovenska a Maďarska používajme koordinovane a efektívne

- Výrazne znížime administratívnu záťaž pri čerpaní z fondov EÚ.
- Posilníme cezhraničné vzťahy, koordinujeme využívanie financií z fondov EÚ, Slovenska a Maďarska.
- V prípade projektov Interreg dotácia sa má vyplácať úspešnému žiadateľovi vopred, v súlade s usmerneniami EÚ, podobne ako aj v susedných krajinách.
- Poskytneme štátnu podporu pre činnosti európskych zoskupení územnej spolupráce tak,

aby mohli fungovať úrovni vhodnej dnešnej dobe, tak, ako napríklad v Maďarsku.

- Konkrétnymi nástrojmi podporíme úzke, partnerské a odborné vzťahy medzi európskymi zoskupeniami územnej spolupráce, regionálnymi združeniami miest a obcí a mimovládnyimi organizáciami.

3. Zriadime Radu a Akadémiu pre rozvoj južného Slovenska

- Zriadime inštitucionálny systém Rady a Akadémie pre rozvoj južného Slovenska.
- Podporujeme zdieľanie vedomostí a odovzdávanie skúseností.
- Použijeme príklady dobrej praxe z Európskej únie a krajín V4.

Péter Öry

Verejná správa

Verejná správa
založená na
prirodzených
regiónoch, centrálna,
jednoduchá štátna
správa vyhovujúca
potrebám občanov!

Verejná správa je základom fungovania štátu. Správne fungujúci systém presadzuje záujmy občanov cez efektívnu, transparentnú a stabilnú verejnú správu. Na Slovensku práva a povinnosti štátnych inštitúcií a miestnych samospráv často nie sú v súlade. Už dlhé roky vidíme len zastavenú fiškálnu decentralizáciu a ignorovanie prirodzených hraníc regiónov v regionálnej samospráve. Miestne samosprávy sú podfinancované a zákonodarstvo nedokáže účinne pomáhať v riešení problémov obcí.

Z uvedených dôvodov Strana maďarskej komunity, Maďarské fórum a Maďarská komunitná spolupatričnosť požadujú transparentný, pre všetkých ľahko prístupný systém vo verejnej správe. Naším cieľom je sprehľadniť kompetencie orgánov štátnej správy a miestnej samosprávy a zabezpečiť financovanie delegovaných úloh a právomocí.

Našou zásadou je, že štát musí poskytovať primerané zdroje na plnenie úloh v pôsobnosti samospráv. Rozdeľovanie štátnych príjmov do krajských a miestnych

samospráv musí byť zabezpečené na základe zásad rovnosti a rovnocennosti, tj. regióny a obce nesmú byť diskriminované kvôli veľkosti alebo geografickej polohe.

1. Zjednodušená verejná správa, samosprávne kraje na základe prirodzených regiónov

- Styk občanov so štátnymi úradmi má byť jednoduchší a efektívnejší. Vo verejnej správe treba pokračovať vo vytváraní integrovaných obslužných miest (vybavovanie úradných záležitostí za jedným okienkom), treba ďalej rozvíjať elektronickú štátnu správu, informatizáciu vo všetkých oblastiach verejnej správy.
- Regionálne rozdelenie krajiny považujeme za chybné. Iba regionálne rozdelenie založené na prirodzených regiónoch a ekonomických spádových oblastiach umožní hospodársky rozvoj regiónov, zachovanie miestnych spoločenstiev a využívanie kultúrnych a turistických príležitostí. Navrhujeme úplnú reštrukturalizáciu štátnej správy a systému miestnych samospráv s dôrazom na ekonomické a kultúrne hodnoty, ako aj na návrhy na riešenie špecifických problémov menších. To tiež vytvára možnosť pre dlhodobé riešenie problémov maďarskej komunity. Z toho dôvodu je potrebné vytvoriť regionálnu samosprávu (al. samosprávy) so špecifickým právnym postavením, ktorá má finančnú a rozpočtovú samosprávnosť, hospodárske, územné rozvojové a iné právomoci zabezpečujúce samostatné fungovanie, aby sa región nestal obeťou dlhodobej vládnej politiky podfinancovania.
- Podporujeme všetky formy spolupráce medzi obcami a medzi regiónmi vytvorené v rámci EÚ

a všetky formy cezhraničnej spolupráce v Kar-patskej kotline

2. Miestne samosprávy

- Centralizácia verejnej správy je neprijateľná. Navrhujeme, aby spoločné úrady pre výkon samosprávnych úloh sa mohli zriaďovať výlučne na základe vlastných rozhodnutí obcí.
- Je potrebné vybudovať systém samosprávnych bytov pre dôchodcov. V obciach nech majú možnosť dôchodcovia zostať vo vlastnej komunite!
- Obec má právo na svoj názov. Miestne referendum je najsúhlachtilejším prvkom demokratického systému, ktorý odráža verejnú vôľu pri zmene názvu obce. Vyzývame na zrušenie práva centrálnej moci odmietnuť takéto rozhodnutie.
- Je potrebné zmeniť zákon o miestnych da-

niach a poplatkoch. Občania s trvalým pobytom nesmú byť finančne znevýhodňovaní oproti prisťahovalcom bez trvalého pobytu. Je potrebné zaviesť pobytovú kartu.

- Musí byť zákonom ustanovené, že tí, ktorí sa prisťahujú do konkrétnej obce, znajúc miestne pomery, sú povinní ich prijať a dodržiavať.

3. Štátne financovanie samospráv

- Financovanie miestnych a regionálnych samospráv sa musí zásadne zmeniť, aby sa na príjmoch štátneho rozpočtu podieľali určitým percentuálnym podielom. To chceme zakotviť v zákone o rozpočte. V súlade so zásadami rovnocennosti a rovnoprávnosti odstránime diskrimináciu menších a nižšie položených obcí.
- Treba zriadiť peňažný fond, ktorý by samosprávam poskytoval úver s nízkym úrokom alebo

bezúročne na pokrytie 5% vlastného podielu k realizácii projektov z fondov EÚ.

4. Potreby našej komunity v štátnej správe

- Pre diaspóry a periférne menšiny treba zriadiť menšinové samosprávy popri miestnych samosprávach. Miestna kultúrna, vzdelávacia a mediálna samospráva menšín musí byť zabezpečená samostatným financovaním. Chceme navrhovať zákon o menšinových samosprávach.
- Posilnenie používania maďarského jazyka si vyžaduje výrazné zvýšenie jeho spoločenskej prestíže na Slovensku, čo je možné dosiahnuť iba posilnením právneho postavenia maďarského jazyka. V praxi to znamená, že maďarský jazyk by sa mal stať regionálnym úradným

jazykom, na základe čoho v regiónoch s maďarskou menšinou by mal rovnaké postavenie ako slovenský jazyk aj v určitých oblastiach verejnej správy. V regiónoch s maďarským obyvateľstvom na južnom Slovensku sa štatút úradného jazyka slovenského jazyka a maďarského jazyka musí vysporiadať na základe zásad rovnosti, paralelnosti a osobitnej funkčnosti (dva regionálne úradné jazyky).

György Kovács

Zdravotníctvo

Vývoj zdravotnej starostlivosti má obrovský sociálny a ekonomický význam, je to ústredný problém v každodennom živote ľudí.

Výdavky na zdravotnú starostlivosť na Slovensku sa neustále zvyšujú, tento pozitívny trend sa však neprejavuje v kvalite a efektívnosti služieb. V medzinárodnom porovnaní náš systém dosahuje podpriemerné ukazovatele. Namiesto systematických zmien vidíme ad hoc riešenie problémov a krátkodobé populistické opatrenia.

Najväčšie príležitosti na zlepšenie spočívajú v zmene spôsobu fungovania nemocníc a zdravotných poisťovní, v realokácii zdrojov a v znížení spotreby liekov. Posledné roky ukázali, že niektorí ľudia bez akýchkoľvek problémov a obmedzení zneužívajú skorumpovaný systém a pripravujú občanov o významné zdroje, ktoré by mali slúžiť na zlepšenie zdravotnej starostlivosti.

Kľúčovou úlohou je aj kontrola a koordinácia zdravotných poisťovní. V súčasnosti je celý systém netrans-

parentný, a preto sa v ňom strácajú obrovské finančné zdroje. Zdravotné poisťovne preplácajú rozdielne sumy za rovnakú službu, platby nezohľadňujú objektívne náklady, ale sú založené výlučne na dohodách poisťovní a poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Na Slovensku sa množstvo spotrebovaných liekov a zdravotníckych pomôcok každoročne zvyšuje a nominálna spotreba liekov na obyvateľa je mimoriadne vysoká aj v medzinárodnom porovnaní. Podiel užívania liekov na celkových výdavkoch na zdravotníctvo je nad priemerom OECD.

Zavádzanie systému eHealth prebieha už roky. Pravdepodobne už nikto presne nevie, koľko peňazí sa na to minulo, a spustenie a sprevádzkovanie systému sú stále otázky.

Zastavenie negatívneho trendu si vyžaduje lepšie a transparentnejšie systémy, riešenie kritických problémov a zvýšenie efektívnosti. Systém je zrelý na zmenu.

1. Zvýšenie kvality a efektívnosti zdravotnej starostlivosti

Kvalita zdravotnej starostlivosti do značnej miery závisí od spôsobu využívania zdrojov.

Podľa výpočtov OECD, ak by Slovensko využilo svoj potenciál na zlepšenie efektívnosti v oblasti zdravotníctva, vynaložené náklady by sa mohli znížiť o tretinu. Ak by sme uplatňovali príklady zdravotníckych systémov najúčinnejších štátov, súčasné výdavky by sa mohli znížiť až o 60%. Dôležitým ukazovateľom pri hodnotení kvality je tzv. miera odvrátiteľnej úmrtnosti. Podľa údajov Eurostatu bol tento ukazovateľ v roku 2012 na Slovensku 237 (priemer OECD bol 123 na 100 000 ľudí), čo znamená, že aj slovenský zdravotnícky systém je aj v tomto ohľade podpriemerný. Naším cieľom je dosiahnuť úroveň českého zdravotníctva do 5 rokov.

Navrhujeme zavedenie povinnej preventívnej prehliadky v prípade najčastejších chorôb ako sú rakovina, hypertenzia, diabetes, mozgová príhoda, kardiovaskulárne choroby a dedičné choroby, a ak niekto sa nezúčastní bez udania dôvodu, vyrubenie zvýšeného zdravotného príspevku.

Je veľmi dôležité implementovať program verejného zdravia, ktorý sa zameriava hlavne na: zníženie fajčenia, prevenciu užívania alkoholu a drog, podporu zdravých stravovacích návykov a zvýšenie potravinovej bezpečnosti, podporu aktívnej životosprávy, zvyšovanie epidemiologickej bezpečnosti a zabezpečenie zdravých životných podmienok.

Naše priority:

- Definovať a objasniť oprávnenosť na zdravotnú starostlivosť.
- Pravidelné (mesačné, štvrťročné) hodnotenie fungovania inštitútov, ich porovnávanie a zverejňovanie výsledkov.
- Vytvoriť transparentné konkurenčné prostre-

die, zaviesť centrálnu elektronickú verejnú obstarávanie.

- Minimalizovať čakaciu dobu.
- Zvýšiť počet rokov zdravého života.
- Zaviesť systematické preventívne prehliadky.
- Vypracovať a implementovať program verejného zdravia.

2. Zastavenie devastácie našich nemocníc a posilnenie ambulancií

Správne pracovné prostredie je predpokladom kvalitnej práce. Napriek tomu za posledných tridsať rokov boli nemocnice a kliniky v našom regióne úplne zanedbávané. Aj keď sa uskutočnili investície, bolo to

hlavne kvôli neudržateľným podmienkam. Zvyšovanie úrovne starostlivosti a investovanie do ústavov v našom regióne sú medzi prioritami nášho programu.

Naše priority:

- Poskytovať financie zo štátneho rozpočtu na nákup moderných zariadení a na rekonštrukciu budov, čím sa vytvára vhodné pracovné prostredie pre zdravotníckych pracovníkov.
- Vypracovanie a implementácia dlhodobej stratégie, ktorá poskytuje perspektívu pre zamestnancov v zdravotníctve. Komplexná reforma nemocníc s ohľadom na ambulantnú a pohotovostnú starostlivosť.
- Rozvoj špecializovanej zdravotnej starostlivosti v našom regióne (onkológia, kardiológia, gastroenterológia).
- Zabezpečenie dlhodobej zdravotnej starostlivosti, ktorá zohľadňuje demografické trendy.
- Zvýšená pozornosť na rehabilitáciu.
- Zavádzanie inovatívnych riešení (efektívna digitalizácia, telemedicína, zavádzanie moderných

liekov na slovenský trh)

- Poskytovanie daňových úľav pre prevádzkovateľov ambulancií za prvých päť rokov.

3. Zdravotnícke povolanie má byť opäť atraktívne

Na Slovensku je situácia zamestnancov v zdravotníctve dlhodobo zanedbávaná, preto jedným z najväčších problémov v sektore je nedostatok pracovných síl a vysoký priemerný vek zamestnancov. Túto situáciu ďalej zhoršuje migrácia zdravotníckeho personálu do zahraničia. Ministerstvo zdravotníctva by preto malo iniciovať implementáciu reformy odborného vzdelávania. Síce týmto sa problém vyrieši len dlhodobo, ale zabráni sa ďalšiemu zvýšeniu nedostatku pracovných síl.

Vybudovať kvalitný systém zdravotnej starostlivosti je možné iba so spokojnými a dobre motivovanými zamestnancami. Predpokladom je uznávanie zdravotníckych pracovníkov, podpora ich odborného rastu a spravodlivé odmeňovanie, ktoré zohľadňuje kvalitu zdravotnej starostlivosti, skúsenosti pracovníkov a efektívnosť vykonanej práce.

Naše priority:

- Reforma zdravotníckeho odborného vzdelávania, ktorá spĺňa požiadavky 21. storočia, a to na stredoškolskej aj vysokoškolskej úrovni.
- Zriadenie peňažných fondov na podporu výskumu.
- Reforma systému odmeňovania v zdravotníctve.
- Zvýšenie počtu všeobecných a špecializovaných lekárov.
- Rozšírenie právomocí zdravotných sestier pre efektívnejšie poskytovanie zdravotnej starostlivosti.
- Definovanie spôsobu poskytovania informácií a spôsobov komunikácie (pacient-lekár / zdra-

votná sestra, lekár-zdravotná sestra).

- Zabezpečenie nezávislosti vedenia nemocníc, uplatňovateľnosť ich právomocí, zodpovednosť vedenia nemocníc.

Gabriella Németh

Sociálna politika

Rodina je v centre našej sociálnej politiky. Odkladanie založenia rodín do vyššieho veku, rastúci počet rodín s jedným dieťaťom a vysoký počet rozvodov signalizujú urgentnú potrebu reforiem systému podpory rodín.

1. Podpora rodín

Zvyšovanie účinnosti podpory rodín je pre nás prioritou, odporúčame zavedenie nových opatrení na ochranu rodiny a posilnenie systému ochrany rodiny. Presadzujeme zavedenie nových príspevkov pre podporu zakladania rodiny a pri narodení dieťaťa. Odstránime do očí bijúce deformácie sociálneho systému!

- Rodičovský príspevok v prípade detí ktoré chodia do školy po dovŕšení 18 rokov alebo sú zamestnaní najmenej 270 dní určíme vo výške aktuálnej minimálnej mzdy, v prípade dvojčiat bude suma rovnaká pre všetky deti.
- Výška jednorazového príspevku pri narodení dieťaťa v prípade dvojčiek bude rovnaká pre

všetky deti, pri dodržiavaní podmienok ustanovených zákonom.

- Zvýšime daňový bonus, ktorý bude rovnaký pre všetky školopovinné deti.
- Ak sa maloleté dieťa stane rodičom, rodičia maloletej matky stratia nárok na rodinné prídavky, ktoré sa automaticky prestanú vyplácať.
- Zákon o starostlivosti o deti do 3 rokov, tzv. jasličkový zákon zmeníme tak, aby starým rodičom poskytoval rovnaké výhody ako v prípade inštitucionálnej starostlivosti o dieťa.
- Pre starých rodičov zavedieme „starorodičovský“ príspevok v rovnakej výške ako suma rodičovského príspevku. Na tento príspevok bude mať nárok pracujúci starý rodič v aktívnom veku, ktorý prevezme od rodičov celodennú starostlivosť o dieťa, maximálne do dovŕšenia 3 rokov veku dieťaťa. Toto obdobie sa započíta aj do starobného dôchodkového poistenia.

Je potrebné zmeniť bytovú politiku, treba pomáhať mladým ľuďom, aby si ľahšie zabezpečili svoj prvý

domov, a je potrebný efektívny, štátom podporovaný program nájomných bytov.

- Navrhujeme, aby štát pri narodení každého dieťaťa prispieval k hypotekárnemu úveru sumou 5000,00 €, ktorá bude odpísaná z úveru po dovŕšení jedného roka veku dieťaťa.
- Podporujeme výstavbu štátnych nájomných bytov ŠTART pomocou Štátneho fondu rozvoja bývania
- Zákonom garantujeme opätovné vytvorenie siete detskej opatrovateľskej služby zrušenej po zmene režimu

Je potrebné aj prehodnotenie aj sociálnych dávok, ktoré sa už roky nezvyšovali.

- Zvýšime príspevok na pohreb, ktorý sa roky nezvyšoval
- Rozšírime oprávnenosť aj na právnické osoby, ako sú samosprávy, ktoré sú často nútené niesť náklady na pochovanie zosnulých bezdomovcov.

Sme za nulovú toleranciu voči všetkým formám ná-

silia, či už je to na úkor žien, detí, starších ľudí alebo dokonca mužov.

- Pomocou prevenčných programov, podporou vytvárania krízových centier a chráneného ubytovania a v úzkej spolupráci s civilnými organizáciami zabezpečíme útočisko pre obetí rodinného násillia.
- Zabezpečíme sociálne, psychologické a právne poradenstvo, linky pomoci a špeciálne krízové strediská aj v maďarskom jazyku

2. Zamestnanecká politika

Naším cieľom je zvyšovanie zamestnanosti, vytváranie nových pracovných miest a reforma systému verejnoprospešných prác. Vytváranie pracovných miest a priame investície nasmerujeme hlavne do regiónov s vysokou nezamestnanosťou. Podporujeme flexibilný

trh práce a formy zamestnávania výhodné pre rodiny s deťmi. Presadzujeme zásadu rovnakých príležitostí aj v zamestnanosti. Chceme pomáhať mladým rodinám zosúladiť rodinné a pracovné povinnosti.

- Navrhujeme zákonom regulovať zamestnávania na čiastočný úväzok
- Zabezpečíme rozvoj siete materských škôl a jaslí s potrebným finančným zázemím a systematickými štátnymi dotáciami.

Veľká časť nášho programu sa zameriava na vytváranie zákonov priaznivých pre podnikateľov, predovšetkým na zníženie odvodového zaťaženia malých – väčšinou nútených - podnikateľov.

- Znížením odvodovej povinnosti motivujeme zamestnávateľov, aby zamestnávali znevýhodnené osoby
- Daňovými a príspevkovými úľavami podporujeme zamestnávateľov zamestnávajúcich znevýhodnených ľudí a ľudí so zdravotným postihnutím

V južných okresoch rozvoj poľnohospodárskej výroby a úzko súvisiaceho spracovateľského priemyslu je jednou z kľúčových úloh, pomocou ktorej môžeme znížiť nezamestnanosť. Je potrebné revidovať re-kvalifikačné programy a národné projekty a politika zamestnanosti sa musí prispôbiť potrebám trhu práce. Mzda alebo výplata za prácu musí postačiť na zabezpečenie slušnej životnej úrovne!

- Výšku minimálnej mzdy určíme na základe dohody so sociálnymi partnermi a združeniami zamestnávateľov, navrhujeme 60% mediánu priemernej mzdy za predchádzajúci rok

Päťdesiatnici a dlhodobo nezamestnaní potrebujú naliehavú pomoc a podporu na trhu práce. Štátna pomoc by sa mala používať na vytváranie pracovných miest v regiónoch, kde to trh nedokáže.

- Prepracujeme systém verejnoprospešných prác, aby bol viac produktívny
- Pre chudobných a sociálne odkázaných ľudí vytvoríme podmienky domáceho hospodárenia

Podporujeme zamestnávanie ľudí so zdravotným postihnutím zmenou a doplnením zákona. Zamestnávateľov budeme motivovať úľavami na príspevkoch pre zamestnávanie ľudí so zdravotným postihnutím. Osobitnú pozornosť budeme venovať podpore mladých ľudí so zdravotným postihnutím, bez pracovných skúseností. Naším cieľom je, aby každý človek so zdravotným postihnutím, ktorý chce pracovať, mal prácu.

- Stratu príjmu v dôsledku nižšej produktivity pracovnej sily so zdravotným postihnutím bude kompenzovaná pre zamestnávateľov
- Znížime byrokráciu, zjednodušíme podmienky čerpania dotácií a navýšime podporovanie.
- V spolupráci so zamestnávateľmi určíme základné požiadavky pre každé povolanie (profesiogram).

3. Dôchodkový systém

Naším cieľom je obnovenie stability, zmena veku odchodu do dôchodku, zabezpečenie dôstojného života pre starších, valorizácia dôchodkov, podpora viacpilierového dôchodkového systému a zavedenie nových opatrení. Považujeme za dôležité zabezpečenie dôstojného života pre dôchodcov.

- Pri stanovovaní zákonného veku odchodu do dôchodku by sme sa mali vrátiť k predchádzajúcemu mechanizmu: vek odchodu do dôchodku by sa mal zvyšovať úmerne s rastom očakávanej dĺžky života.
- Podporujeme zachovanie viacpilierového dôchodkového systému.
- Príspevok do II. piliera sa bude postupne navýšovať na pôvodných 9 percent.
- Podporujeme pravidelnú valorizáciu dôchodkov v súlade s rastom miezd a mierou inflácie.
- Zmenou zákona rozšírime daňový bonus aj pre rodičov na dôchodku, ktorý iný príjem

nemajú, a žijú v spoločnej domácnosti so zamestnaným dieťaťom

- Navrhujeme, aby z príspevku na dôchodok, zaplateného do Sociálnej poisťovne do prvého piliera, 1% podiel mohol byť odvedený rodičom
- Podporujeme III. dôchodkový pilier, budeme povzbudzovať ľudí v produktívnom veku, aby vstúpili do III. piliera.
- Navrhujeme, aby mladí ľudia vstupujúci na trh práce automaticky vstúpili do II. dôchodkového piliera
- Remeselníci a živnostníci na dôchodku s príjmom do výšky 10 000 EUR ročne budú platiť iba 10% daň a iba zdravotné poistenie.
- Poskytnutý výsluhový dôchodok sa mal vyplácať v plnej výške, iba ak je jediným zdrojom príjmov.
- Každý, kto je zamestnaný pri výsluhovom dôchodku a ktorý zarába viac ako 500,00 € čistej mzdy mesačne, má nárok iba na 50% z uznaného služobného dôchodku.

4. Sociálne služby

Poskytovanie sociálnych služieb musí byť národnou prioritou. Je nevyhnutné vypracovanie komplexného zákona o sociálnej a zdravotnej starostlivosti a zriadenie Fondu odkázanosti.

- Na začiatku volebného cyklu vypracujeme návrh zákona o poskytovaní dlhodobej ústavnej starostlivosti s prihliadnutím na návrhy zdravotníckych profesijných organizácií a združenia poskytovateľov sociálnych služieb.

Podporujeme vyrovnanie financovania samosprávnych a neziskových poskytovateľov a väčšiu štátnu podporu opatrovateľských služieb, aby odkázaní ľudia mohli čím dlhšie ostať v ich bežnom domácom alebo tomu podobnom prostredí.

- Na základe uvedených cieľov zmeníme zákon o sociálnych službách

Budeme podporovať zvýšenie počtu kvalifikovaných terénnych pracovníkov, zvýšenie siete a dostupnosti sociálnych inštitúcií, domovov dôchodcov. Odkázaní ľudia by mali mať možnosť sa rozhodnúť, či nárokuje starostlivosť doma alebo v zariadení.

- Zavedieme opatrovateľský príspevok na osobu
- Rozšírime sociálne poistenie na dlhodobú domácu starostlivosť.
- Systém financovania z viacerých zdrojov musí byť cielený, musia sa vytvoriť podmienky na podporu starostlivosti o starších ľudí podľa ich potrieb.

Transformujeme sieť inštitúcií vydávajúcich posudky o zdravotnom stave a stupňa odkázanosti. Je potrebné vytvoriť jeden posudkový orgán, ktorého odborný posudok bude platný pre všetky inštitúcie. Podporíme zriadenie fondu pre dlhodobú starostlivosť, ktorý bude zabezpečený zákonom o sociálnom poistení.

- Znalecký posudok posudkových lekárov bude platný pre miestne a krajské inštitúcie, pre Úrad práce sociálnych vecí a rodiny, ako aj pre

neziskové organizácie.

- V rámci sociálneho poistenia vytvoríme tzv. Fond odkázanosti, pre zabezpečenie komplexnej zdravotnej a sociálnej starostlivosti o odkázaných.
- Budeme podporovať rozširovanie siete poskytovateľov ústavných služieb v maďarskom jazyku.

5. Podpora postupnej integrácie Rómov

Osobitná situácia a problémy Rómov sa musia riešiť spolu, nie je možné oddelene riešiť problémy v oblasti vzdelávania, zamestnanosti a bývania. Budeme presadzovať postupné odstraňovanie predsudkov a stereotypov a postupnú integráciu Rómov.

- V záujme zavedenia plánovaných opatrení do praxe upravíme zákon o zamestnanosti, budeme venovať zvýšenú pozornosť zavedeniu

opatrení pre integráciu Rómov.

- Na základe príkladov dobrej praxe vo Švajčiarsku a Maďarsku navrhujeme vypracovanie návrhu zákona o zavedení tzv. študovní, domovov bezpečného začiatku
- Zabezpečíme prevádzkové, finančné a osobné podmienky siete starostlivosti.
- Zriadime efektívne vzdelávanie rómskych asistentov, pretože ich práca je nenahraditeľná vo vzdelávaní, zdravotníctve a v socializácii.
- Užšia spolupráca medzi rómskymi komunitami a historickými cirkvami a väčšie zapojenie rómskej komunity do cirkevných udalostí s cieľom podporovania integrácie.

Zsolt Gál

Hospodárstvo

A black and white photograph of a large-scale construction project, likely a bridge or a large industrial building. The structure is composed of numerous concrete pillars and beams, with extensive scaffolding covering the upper levels. A tall tower crane is visible on the right side, extending over the structure. The sky is filled with scattered clouds. The image is partially obscured by a large, light-colored curved shape on the left side, which serves as a background for the text.

Hlavné ciele:

- Hospodárska politika ktorá podporuje podnikanie a vytváranie pracovných miest a vytvára také podmienky, aby sa oplatilo pracovať a tvoriť hodnoty, aby podniky ako aj celá krajina obstáli v konkurenčnom boji
- Flexibilný trh práce s mnohými formami zamestnania, aby si každý mohol nájsť prácu, ktorá mu najviac vyhovuje

Súčasný stav:

Slovensko bolo nedávno vedúcou reformnou krajinou v regióne, najrýchlejšie rastúcou modelovou krajinou, ktorá si zaslúžila názov „Tatranský tiger“. Za vlády Roberta Fica sa však situácia zmenila. Hospodársky rast a približovanie sa priemeru EÚ sa spomalili, Slovensko výrazne prepadlo v rôznych

svetových rebríčkoch ekonomickej slobody, konkurencieschopnosti a kvality podnikateľského prostredia, schopnosť krajiny získavať kapitál klesá a zdá sa, že sme uväznení v tzv. pasci stredného príjmu. Ficove vlády zvýšili daňové a odvodové zaťaženie podnikateľov a práce, zaviedli nové dane a administratívne povinnosti. Následné zníženie daní to nedokázalo vyrovnať, a situácia sa zhoršuje v dôsledku nezodpovedných, demagogických a populistických opatrení. Naše vyhliadky kazí masívna systémová korupcia a vzájomná prepojenosť politiky a organizovaného podsvetia. Prišiel čas rozhýbať stojacu vodu! Slovensko potrebuje reformy, krajina sa musí potriasť a nabráť druhý dych! Už sme spotrebovali hospodárske výsledky minulých pravicových reforiem, ako aj väčšinu peňazí z fondov EÚ. Bez zmeny dôjde len k ďalšej stagnácii a poklesu, ktoré všetci pocítíme cez zníženie životnej úrovne.

Hlavné body programu:

- Štát nemá brzdiť podnikateľov a vytváranie pracovných miest, ale má vytvárať hospodárske prostredie, v ktorom sa oplatí pracovať, vytvárať pracovné miesta, investovať a tvoriť hodnotu. Preto chceme znižovať byrokratické náklady a zaťaženie a vytvoriť efektívnu štátnu správu s užívateľským prístupom.
- Znížime daňové a odvodové zaťaženie podnikov, najmä ťarchy práce a zamestnávania, a zjednodušíme daňovú administráciu.
- Zabezpečíme väčšiu flexibilitu trhu práce zavedením rôznych foriem zamestnania, aby zamestnávateľia a zamestnanci sa mohli dohodnúť na podmienkach, ktoré najlepšie vyhovujú ich preferenciám. Našimi základnými cieľmi sú zvýšenie konkurencieschopnosti, pripraviť sa na štvrtú priemyselnú revolúciu a poskytnúť väčšiu podporu výskumu a vývoju.

PODROBNEJŠIE BODY PROGRAMU:

1. Zníženie byrokratickej záťaže, zjednodušenie štátnej správy

Štát má vytvárať vhodné hospodárske prostredie a účinnú štátnu administratívu, aby sa hospodárske subjekty mohli sústrediť na svoju prácu a na tvorbu hodnoty a nemuseli chodiť po úradoch aby vyhovelí administratívnym povinnostiam.

- Chceme zrušenie povinnej pracovnej zdravotnej služby pre podniky v kategórii I. a II. (nie pre firmy v kategóriách III. a IV.). Zrušili by sme povinné stravné lístky (zamestnávateľ by si mohol

vybrať medzi platbou v hotovosti a poukážkou alebo poskytovaním jedla).

- Navrhujeme, aby najdôležitejšie právne predpisy týkajúce sa daní alebo byrokratických povinností podnikateľov sa menili iba raz ročne, a to od 1. januára, aby sa predišlo neustálym zmenám zákona, ktoré sú pre podnikateľov takmer nesledovateľné.
- Navrhujeme vytvoriť všeobecnú voľnú živnosť, ktorá umožní vykonávať akékoľvek neviazané práce alebo podnikateľské činnosti. Navrhujeme zníženie počtu viazaných živností.
- Navrhujeme zjednodušiť správy, ktoré podnikatelia musia doručovať rôznym úradom: je potrebné vytvoriť podmienky, aby všetky písomnosti mohli byť podávané v jednotnom termíne, nahraním na jednu internetovú stránku. V prípade malých a stredných podnikov by sa malo odstrániť množstvo nadbytočných úradných správ, ako napr. o prevádzkových hodinách, činnosti podniku, organizačnej štruktúre atď.
- Zásada „kus za kus“: súčasne so schválením každého nového legislatívneho opatrenia, ktorá zvyšuje byrokratickú záťaž, musí byť zrušená iná, existujúca administratívna povinnosť. Navrhujeme aplikáciu tzv. klauzuly „sunset“ do všetkých nových právnych predpisov, ktoré zvyšujú byrokratickú záťaž. To znamená, že takéto predpisy by mali platnosť tri roky, potom ich Národná rada musí znova prerokovať a hlasovať o ich predĺžení.
- V inštitúciách verejného sektora navrhujeme vytvoriť celý rad praktických služieb pre zákazníkov, ako napríklad bezplatné Wi-Fi pripojenie, detské kútiky vo väčších kanceláriách alebo vytvorenie záchodov pre návštevníkov v inštitúciách verejnej správy s rozlohou väčšou ako 400 m².

2. Zníženie daňového a odvodového zaťaženia, zjednodušenie administratívnych povinností

Našou prioritou je zníženie daňového a odvodového zaťaženia a zjednodušenie administratívnych povinností podnikateľov. V súčasnosti sú podnikatelia neúmerne zaťažení tým, že musia súčasne komunikovať s niekoľkými verejnými inštitúciami (daňový úrad, sociálna poisťovňa, zdravotné poisťovne, iné úrady), ktorým predkladajú rôzne tlačivá, často s rovnakým obsahom. Musia chodiť na rôzne úrady s rôznymi stránkovými hodinami, uvádzať rôzne povinné poplatky na rozdielne účty atď. Namiesto toho by mali mať možnosť si vybaviť svoje daňové a odvodové evidencie a ďalšie administratívne povinnosti na jednom mieste alebo nahraním údajov na jednu internetovú stránku.

- Podporujeme návrat k paušálnej sadzbe dane 19%, ktorá by sa mala podľa možnosti ďalej znížovať. Bez ohľadu na druh príjmu alebo zisku by sme určili jednotnú daňovú sadzbu. Odstránili by sme dvojité zdanenie, najmä daň vo výške 8% z poistenia, daň z dividend a osobitnú daň pre regulované firmy.
- Odporúčame zavedenie tzv. superhrubej mzdy: zlúčili by sa odvody platené zamestnávateľmi a zamestnancami, na mzdy by sa vzťahovala jedna daň, jeden sociálny a jeden zdravotný príspevok, čím by sa zjednodušil systém. V prípade fyzických osôb a živnostníkov navrhujeme vytvorenie jednotného systému administrácie a úhrady dane a príspevkov na jednom úrade, za jedným okienkom.
- Podporujeme zvýšenie povinného daňového preddavku (štvrtročného) zo súčasných 2 500 EUR na 10 000 EUR. Navrhujeme, aby zamestnávatelia nemuseli platiť odvody po nemzdových benefitoch poskytovaných zamestnancom.
- Daňový klin (súhrn daní a odvodov zaťažujúcich

mzdy) je na Slovensku veľmi veľký v medzinárodnom ako aj regionálnom porovnaní, preto sa musí znížiť aspoň na priemer ostatných členov V4. Podobne nezdaniteľnej časti základu dane navrhujeme zavedenie odvodovej odpočítateľnej položky, aby sa zvýšili čisté mzdy a/alebo znížili náklady zamestnávateľov bez zvyšovania hrubej mzdy. Výška tejto položky by bola rovnaká pre zamestnancov na plný úväzok, zamestnancov na čiastočný úväzok, pracovníkov na dohodu, a zamestnaným popri dôchodku. Odvodové zaťaženie pre samostatne zárobkovo činné osoby (úroveň minimálnych príspevkov) je tiež veľmi vysoké, pre nich by sa vymeriavací základ odvodov znížil z aktuálnej výšky 50% priemernej mzdy maximálne na 35%.

- Rovnako ako v Estónsku, navrhujeme zavedenie nulovej daňovej sadzby na reinvestovaný zisk, čo by výrazne podporovalo investície.
- Zrušili by sme povinné koncesionárske poplatky (televízneho a rozhlasového vysielať), ktoré platia firmy na základe počtu zamestnancov.

3. Flexibilný trh práce

Je dôležité, aby bol trh práce flexibilnejší, tj. aby sa právny rámec rozšíril tak, aby si zamestnávatelia a zamestnanci mohli zvoliť dĺžku pracovného času, frekvenciu, miesto výkonu práce podľa vlastných preferencií, aby si každý mohol vytvoriť alebo nájsť to najvýhodnejšie pracovné miesto.

- Naším cieľom je vytvoriť flexibilný trh práce, preto podporujeme rôzne formy zamestnania. Navrhujeme uľahčiť prácu na čiastočný úväzok, prácu na delený úväzok, prácu na diaľku, brigádnické práce v poľnohospodárstve a sezónne práce, prácu popri dôchodku, a znížiť administratívne a daňové zaťaženie uvedených foriem zamestnávania. Pracovné dohody a dohody o vykonaní práce by sme zjednodušili na jediný typ.
- Rozhodujúce je zlepšenie konkurencieschopnosti krajiny, firiem a najmä malých a stred-

ných podnikov (MSP). Ekonomika sa roztrhla na dve časti, produktivita MSP je výrazne nižšia ako produktivita veľkých nadnárodných spoločností. Znížením vzdialenosti medzi týmito dvomi skupinami je potrebné vytvoriť možnosť, aby sa stále viac a viac MSP stali dodávateľmi nadnárodných spoločností, aby tie najúspešnejšie mali možnosť ďalej rásť a stať sa tiež silnou nadnárodnou firmou. Spomedzi členských štátov OECD je práve slovenská ekonomika najviac ohrozená štvrtou priemyselnou revolúciou, na jej výzvy (robotizácia, technologické zmeny, digitalizácia, umelá inteligencia atď.) sa musíme pripraviť. To si vyžaduje komplexné riešenia vo všetkých sektoroch, od vzdelávania až po informatizáciu verejného sektora (viď ďalšie podkapitoly). Väčšia podpora výskumu a vývoja (VaV) má v hospodárskej politike osobitný význam –túto oblasť je potrebné podporovať rôznymi stimulmi v súkromnom sektore a zvýšením rozpočtových výdavkov na výskum a vývoj vo verejnom sektore.

- Výšku minimálnej mzdy budeme navrhovať v súlade s odporúčaniami Európskej sociálnej charty, po konzultácii so sociálnymi partnermi a asociáciou zamestnávateľov, jej výšku stanovíme ako 60% mediánu priemernej mzdy za predchádzajúci rok.
- V Zákonníku práce navrhujeme zrušiť 6 stupňov minimálnej mzdy, po zrušení tzv. koeficientov by zostala jedna jednotná minimálna mzda. Podporujeme zníženie a zjednotenie príplatkov, ktoré sú naviazané na minimálnu mzdu: navrhujeme jednotný príplatok 30% (z minimálnej mzdy) za prácu cez sviatky, víkendovú a nočnú prácu.
- Zvýšili by sme hornú hranicu súčasného maximálneho 48-hodinového pracovného týždňa (vrátane nadčasov): kým ktokoľvek môže mať druhé zamestnanie, prácu na dohodu alebo dokonca živnosť popri zamestnaní, zákon obmedzuje iba tých, ktorí chcú viac pracovať práve na svojom pracovisku.
- Mala by sa obnoviť reprezentatívnosť odborov

vých sväzov - vedúci odborov by v rámci podnikov mali preukázať, že zastupujú aspoň jednu tretinu zamestnancov. Podporujeme decentralizovanú povahu kolektívneho vyjednávania, ktoré by sa mali uplatňovať iba v rámci spoločností, v ktorých sa zamestnávateľia a odborové sväzy dohodli, a nemali by sa rozšíriť na celé odvetvia ani na iné podniky, ktoré pôsobia v danom odvetví.

Dávid Bauer

Financie

Sme presvedčení, že štát môže pomáhať vytvoriť podmienky pre to, aby každý mohol žiť dôstojný život vo svojom regióne. Je to rovnako záujem Maďarov, Slovákov, Rómov, Rusínov a iných národností, ktoré na Slovensku spolu žijú.

Zvyšovanie životnej úrovne a miezd je možné dosiahnuť iba prostredníctvom vyššej produktivity a vyššej pridanej hodnoty.

Vo svetovom meradle je slovenská ekonomika malá a otvorená, pritom z dôvodu členstva v eurozóne štát má len obmedzené možnosti na dosiahnutie finančnej rovnováhy. Preto by sa mal zameriavať predovšetkým na svoju vlastnú efektívnosť a účinnosť štátom poskytovaných služieb. Digitalizácia sama o sebe nie je riešením na všetko.

Výdavky štátu na vlastné fungovanie v posledných rokoch neustále rastú a digitalizácia nezvýšila produktivitu do takej miery, aby vyvážila zvyšovanie výdavkov, preto nás čaká ešte veľa práce aj vo verejnej správe. Sme presvedčení, že efektívne miestne samosprávy môžu tiež prispieť k úspechu regiónov, preto v určitých oblastiach je potrebné delegovanie

ďalších štátnych právomocí a úloh samosprávam. Riešenia uvedené v našom finančnom programe slúžia na dva účely:

- Musíme nájsť vnútorné hnacie sily, ktoré zaručia hospodársky rast v našom regióne aj za podmienok prebiehajúcich zásadných zmien európskeho priemyslu a finančnej politiky. Takouto hnacou silou sú predovšetkým malé a stredné podniky.
- Znížiť regionálne rozdiely pri zachovaní udržateľného hospodárskeho rastu

Náš finančný program je rozdelený do troch hlavných oblastí:

- 1.** Zvyšovanie životnej úrovne obyvateľov v južných okresoch Slovenska
- 2.** Štíhly, ale silný štát
- 3.** Priaznivé podnikateľské prostredie pre malé a stredné podniky

1. Zvyšovanie životnej úrovne obyvateľov okresov južného Slovenska

Presadzujeme finančnú politiku, ktorá podporuje konvergenciu nášho regiónu. Súčasťou toho sú nižšie, ale konzistentne vyberané dane a príspevky založené na práci.

Zjednodušenie daňového systému, optimalizácia a zjednodušenie výberu sociálnych, zdravotných poplatkov a daní by zvýšili spoľahlivosť plánovania ako aj transparentnosť rozpočtových príjmov.

Regionálne rozdiely na Slovensku sú značné z hľadiska zamestnanosti, produktivity a zadlženosti obyvateľstva. V zaostalých regiónoch by sme podporili moratórium platenia dane z príjmu, ak by sa táto suma investovala do tých istých regiónov do jedného roka.

V daňovej a príspevkovej politike sa usilujeme o pláno-

vatelnosť, efektívne vyberanie a rozdeľovanie zdrojov a kontrolovateľnosť nasledujúcimi opatreniami:

- Zmena a doplnenie Zákona o miestnych samosprávach – týkajúcich sa použitia dane z príjmov fyzických osôb - tak, aby sa zrušila diskriminácia južných osád. V súlade so zásadami rovnocennosti a rovnoprávnosti eliminujeme diskrimináciu menších a nižšie položených obcí.
- Pomocou dane zo zisku právnických osôb a dane z príjmov fyzických osôb, transparentným spôsobom zainteresovať miestne samosprávy v tom, aby podnikatelia a firmy fungujúce na ich území boli úspešné. Rozdelenie daní PO a FO tak, aby určitú časť mohli určiť obce ako miestnu daň z podnikania, a druhá časť by bola transparentne prerozdelená.
- Import priemyslu na južné Slovensko – import investične náročných odvetví s vysokou prídanou hodnotou, predovšetkým IT, a podpora poľnohospodárstva, potravinárstva a cestovného ruchu prostredníctvom zriadenia regionál-

nych rozvojových agentúr. Podpora miestneho spracovania primárnych poľnohospodárskych výrobkov, aby vysoká pridaná hodnota a malo-obchodná marža zostali v regióne.

2. Štíhly, ale silný štát

Sme presvedčení, že štát ísť príkladom vo zvyšovaní efektívnosti a optimalizácii prevádzkových nákladov, čo pomáha vytvárať aj finančnú stabilitu. Pritom musí byť pri výbere daní a odvodov konzekventný a efektívny. Presadzujeme dlhodobu vyvážené verejné financie pri klesajúcej daňovej a odvodovej zaťaženosti.

- Profesionálny manažment do verejnej správy a do miestnych samospráv! Bez transparentného elektronického systému hodnotenia výkonov ani štátna správa nemôže byť efektívna. Je potrebné cielené zvýšenie vnútornej efektívnosti v štátnej sfére zlúčením štátnych inšti-

túcií (napr. daňový a sociálny úrad), zriadenie zlúčených štátnych a samosprávnych stredísk, optimalizácia ich fungovania. Mzdy vo verejnej správe by mali zodpovedať mzdám v trhovej sfére, aby aj tam sa zamestnávali skutoční profesionáli namiesto politických kandidátov.

- Presadzujeme pre podnikateľov prijateľnú, ale dôslednú daňovú politiku. Zavedieme daňové inovácie s cieľom zabrániť daňovým únikom: Elektronické verejné obstarávanie, elektronická kontrola mýta, ECR, obrátená DPH, online registračné pokladnice, dôsledná daňová kontrola založená na umelej inteligencii. Navrhujeme spoločné IT riešenia a spoločné pravidlá v rámci krajín V4 pre zníženie daňových únikov. Znížime podiel nevybranej DPH zo súčasných 25% na maximálne 15%.
- Zákaznícky prístup aj vo verejnej správe! Reorganizujeme verejnú správu v súlade so zásadami zákazníckeho servisu 21. storočia. Väčšinu služieb presmerujeme do online priestoru (napríklad pomocou chatbotov používaných vo

viacerých nadnárodných spoločnostiach), po ktorom nasleduje telefonický zákaznický servis a iba v ojedinelých alebo zložitých prípadoch osobné vybavovanie. Zriaďujeme štátne call centrá a administratívne centrá s integrovanými obslužnými miestami. Všade, keď je to možné, vytvoríme a implementujeme online administratívne riešenia.

- Znovu zavedieme nižšiu, rovnú daň z príjmov fyzických osôb.
- Navrhujeme, aby podobne ako v Estónsku boli reinvestované zisky oslobodené od dane, čo by výrazne podporovalo investície.

3. Priaznivé podnikateľské prostredie pre malých a stredných podnikateľov

Malé a stredné podniky sú dôležitým faktorom v hospodárstve južného Slovensku, preto ich podporu venujeme osobitnú pozornosť. Navrhujeme, aby zákony a právne predpisy týkajúce sa administratívnej záťaže podnikateľov mohli byť zmenené ročne iba raz, k 1.1., aby sa predišlo neustálym zmenám, ktoré malé a stredné podniky ledva dokážu nasledovať. (Okrem výnimiek, ktoré budú presne definované v zákone).

Navrhujeme zavedenie tzv. kaluzuly „sunset“ - akékoľvek nové právne predpisy, ktoré zvyšujú byrokratickú záťaž, by boli platné iba tri roky, potom o ich predĺžovaní by mala znovu hlasovať NR SR.

- Mal by sa klásť väčší dôraz na vyučovanie podnikateľských znalostí v rámci občianskej a ekonomickej náuky alebo ako samostatný predmet
- Podobne nezdaniteľnej časti mzdy navrhujeme zavedenie bezpríspevkovej časti, aby sa zvýšili čisté mzdy bez zvyšovania hrubých miezd (najmä u osôb s nízkymi mzdami) a/alebo aby sa znížili odvodové náklady zamestnávateľov. Jej výška by bola rovnaká pre zamestnancov, dohodárov, zamestnancov na čiastočný úväzok ako aj pre dôchodcov. Odvodové zaťaženie samostatne zárobkovo činných osôb (úroveň minimálnych príspevkov) je tiež veľmi vysoké, navrhujeme zníženie daňového základu zo súčasných 50% priemernej mzdy na maximálne 35%, v optimálnom prípade ich odvodové zaťaženie by sa znížilo rovnakou mierou ako u zamestnancov. Zvýšime lehota na zaplataenie DPH pre MSP z 1 mesiaca na 2 mesiace, pre podporovanie ich finančnej stability. Výber vytvoreného zisku z MSP nesmie byť zdanený.
- Výšku minimálnej mzdy určíme po konzultácii

so sociálnymi partnermi a združeniami zamestnávateľov, navrhujeme 60 percent mediánu priemernej mzdy za predchádzajúci rok.

Beáta Kiss

Školstvo

Analýza situácie

Nedostatok peňazí možno definovať ako zásadný problém verejného školstva na Slovensku. Jednoznačne to signalizujú mzdy pedagógov ako aj nízke rozpočty škôl. Tento stav sťažuje odborný rozvoj inštitúcií a zlepšovanie ich vecného vybavenia, pričom neustále sa zvyšuje počet pedagógov opúšťajúcich svoje povolanie. Stále prevládajú očakávania lexikálnych vedomostí, vychádzajúc najmä z požiadaviek na maturitných skúškach. V odbornom vzdelávaní duálne vzdelávanie nesplnilo očakávania. Programy pre rozvoj zaostalých regiónov a podpory znevýhodnených rodín a ich detí tiež nepri-nášajú očakávané výsledky. V rámci tohto systému je situácia škôl s vyučovacím jazykom maďarským (VJM) je stále horšia. Z dôvodu nízkeho počtu žiakov mnohé vzdelávacie inštitúcie majú problémy s bežným financovaním. Metodika výučby slovenského jazyka nezodpovedá potrebám detí s iným materinským jazykom, história našej národnej komunity sa nevyučuje pri výučbe dejepisu, a v učebniciach, pedagogických výsku-

moch a teoretických pedagogických úlohách sa neprejavujú špeciálne potreby menšín. Jednou z hlavných nevýhod vzdelávania pedagógov je nízke spoločenské postavenie učiteľského povolania - nie vždy tí najlepší uchádzači si zvolia toto povolanie. Zároveň je viditeľné, že mladí učitelia často nie sú dostatočne pripravení z odborného a ľudského hľadiska.

1. Zachovanie zásady samosprávnosti v školstve, spravodlivé financovanie

- Princíp samosprávnosti by sa mal zachovať vo verejnom školstve, napriek snahám o centralizáciu. Mala by sa odstrániť občasná diskriminácia cirkevných a súkromných vzdelávacích inštitúcií a mal by sa podporovať partnerský vzťah s nimi.

- V prípade mikroregionálnych dohôd Navrhujeme vytvorenie zriaďovateľských právomocí samosprávnych združení a vybudovanie siete školských autobusov.
- Navrhujeme, aby platy začínajúcich pedagógov dosiahli aspoň priemernú mzdu v národnom hospodárstve.
- Navrhujeme, aby zriaďovateľom škôl nebolo Ministerstvo vnútra, aby tieto kompetencie sa preniesli na samosprávne kraje v prípade dvoj-jazyčných gymnázií a na Ministerstvo školstva v prípade iných vzdelávacích inštitúcií (najmä špeciálnych škôl).
- Navrhujeme tiež jednoduchší a transparentnejší spôsob financovania školstva.

2. Obsahová reforma verejného školstva

Reforma školstva je nevyhnutná aj na základe výsledkov prieskumov PISA. Hlavným cieľom je vypracovanie rámcových učebných osnov pre rozvoj kompetencií a pre získavanie použiteľných znalostí.

- Väčšia pozornosť by sa mala venovať výchove k demokracii, finančnej a digitálnej gramotnosti a modernej histórii (vrátane poznatkov o Európskej únii).
- V záujme zefektívnenia výučby cudzích jazykov je potrebné modernizovať metodiku vzdelávania - od základného stupňa až po vysokoškolský.

3. Vzdelávanie v materinskom jazyku na všetkých úrovniach - vytvorenie školskej samosprávnosti

- V záujme rastu a rozvoja škôl s VJM požadujeme vytvorenie školskej samosprávnosti v rámci komplexného zákona o národných menšinách pre školy s maďarským a - v prípade potreby - iným vyučovacím jazykom.
- Prvky samosprávnosti:
 - Novela zákona o verejnom školstve
 - Zriadenie orgánu zodpovedného za: udržiavanie a financovanie inštitúcií prostredníctvom štátnych financií určených na tento účel - zavedenie zvýšených štátnych noriem
 - Založenie a prevádzkovanie pedagogického inštitútu
- Osobitné rámcové učebné osnovy (napr. výučba dejepisu), zavedenie metodiky vyučovania cudzích jazykov vo výučbe slovenského jazyka
- Vydávanie a dovoz učebníc, ktoré zodpovedajú potrebám Maďarov
- V učebniciach zemepisu a dejepisu používanie maďarských názvov maďarských miest a mien historických osobností
- Jednojazyčné vedenie internej školskej dokumentácie (v maďarskom jazyku), s výnimkou pedagogických dokumentov používaných mimo inštitúcie (vysvedčenia, atď.)
- Pozitívna diskriminácia pre menšinové (maďarské) vzdelávanie, ochrana menšín.
- Sme odhodlaní zachovať určitý stupeň výučby materinského jazyka, minimálne materskú školu a základnú školu prvého stupňa školou vo všetkých obciach, kde je o to záujem a kde je to možné.
- Podporujeme vytvorenie učebnice o kultúre menšín, vydanie spoločnej, slovensko-maďar-

skej učebnice dejepisu a organizovanie spoločných študijných programov, v ktorých sa môžu slovenskí a maďarskí študenti lepšie spoznať.

4. Transformácia trhu s učebnicami

- S cieľom dosiahnuť odovzdávanie moderných a použiteľných znalostí Navrhujeme reorganizáciu a liberalizáciu vydávania a distribúcie učebníc: samotné školy by si mali vyberať z licencovaných učebníc vydávaných konkurenčnými vydavateľmi a distribuovaných distribútormi učebníc.

5. Moderné a efektívne odborné školstvo

- Odborné vzdelávanie by sa malo posilniť v súlade s potrebami trhu práce. Duálne vzdelávanie je potrebné podporovať organizačne aj finančne.
- Navrhujeme zriadiť odborné gymnáziá ako nový typ odbornej školy, popri existujúcich gymnáziách možnosť zahájiť odborné vzdelávanie.

6. Rovnaké príležitosti vo vzdelávaní

- Podporujeme presadzovanie účinnejšieho inkluzívneho vzdelávania a presadzovanie zásady rovnakých príležitostí pre znevýhodnených žiakov

a žiakov s poruchami učenia alebo s poruchami učenia. Podmienky potrebné k tomu:

- Podpora a posilnenie úlohy asistenta učiteľa, najmä z finančného a administratívneho hľadiska.
- Vzdelávanie odborných pracovníkov hovoriacich po maďarsky (terapeuti reči, psychológovia atď.).
- Celospoločenské, sociálne - ekonomické riešenie situácie rómskej komunity.
- Podpora vysokoškolského vzdelávania pre mladých Rómov.
- Považujeme za neprijateľné, že špeciálne školy a triedy vytvorené pre vzdelávanie mentálne postihnutých detí sa často stávajú miestami segregácie pre deti znevýhodnených rodín. Zahájime profesijný dialóg s cieľom riešiť časté inštitucionálne a osobné prepojenia špeciálnych škôl a diagnostických centier, ktoré určujú osud detí.

7. Zvýšenie počtu miest v materských školách

- Podporujeme zvyšovanie počtu jaslí. Tiež je potrebné zvýšenie kapacity predškolských zariadení v súlade s demografickými prognózami.
- Presadzujeme, aby v osadách, kde podiel obyvateľov s maďarskou národnosťou dosahuje najmenej 20 percent, miestne samosprávy zriadili maďarskú materskú školu alebo skupinu v maďarskom jazyku - s ohľadom na plánovanú povinnú návštevu v materských školách.

8. Doma na rodnej zemi - Vytvorenie cielenej mládežníckej politiky

- V záujme prosperity v rodnej zemi podporujeme vytváranie profesijných programov v oblasti mládežníckej politiky v súlade s ostatnými oblasťami (hospodárstvo, regionálny rozvoj, obnova materských škôl atď.).

9. Podpora vzdelávania dospelých, reštrukturalizácia vzdelávania pedagógov

- Podporujeme rozširovanie vzdelávania dospelých v maďarskom jazyku, v univerzitnom vzdelávaní treba zachovať maďarské vzdelávanie v

Komárne, v Bratislave a v Nitre a podľa možnosti podporujeme akreditáciu nových odborov (nie pedagogických).

- Vo financovaní vysokoškolských vzdelávacích inštitúcií sa budeme iniciovať o zníženie váhy kvantitatívnych kritérií v prospech kritérií kvality.
- Navrhujeme reštrukturalizáciu vzdelávania pedagógov a obnovenie ďalšieho vzdelávania učiteľov napr. zavedením kurzov cudzích jazykov. Zároveň je potrebné lepšia metodologická a psychologická príprava pre študentov pripravujúcich sa na učiteľskú kariéru, aby dokázali úspešne čeliť výzvam moderného veku.

10. Podpora angažovanosti žien a mladých ľudí vo verejnom živote

Prostredníctvom podujatí, školení a v spolupráci s mimovládnyimi organizáciami, kultúrnymi a mládežníckymi združeniami chceme aktivizovať maďarskú mládež a ženy, aby sa zúčastňovali vo verejnom živote.

Örs Orosz

Kultúra

Chceme stabilné
financovanie,
interregionálnu
spoluprácu, chceme
kultúrnu politiku,
ktorá podporuje
inštitúcie a vychováva
uvedomelú, aktívnu
mládež

Spoločné zažívanie kultúry vytvára medzi ľuďmi mimoriadne dôležité spoločenské väzby. Spoločná kultúra je kľúčom k spoločnej budúcnosti, niečo ako malta medzi tehliami: drží celú budovu pohromade. Pre národnostné menšiny je táto úloha kultúry ešte dôležitejšia. Generácie Maďarov na Slovensku zasvätili svoj život odovzdávaniu našich tradícií, našej literatúry, nášho materinského jazyka, našich piesní a našich tancov ako aj ochrane nášho budovaného dedičstva. Chceme podporiť ich prácu so silným parlamentným zastúpením, zabezpečením stabilného financovania a slobodným používaním našich národných symbolov dosiahnuť to, čo by malo byť samozrejmosťou: aby sme sa cítili na svojej rodnej zemi ako doma.

Základnou prioritou Maďarskej komunitnej spolupatričnosti je zabezpečenie predvídateľných finančných základov pre kultúrne inštitúcie a zapojenie mladých ľudí do tvorby a organizovania kultúry, a tým vytvárať perspektívu, príležitosti, živobytie a súdržnú komunitu.

1. Posilnenie kultúrneho inštitucionálneho zázemia Maďarov na Slovensku so správnou finančnou podporou

Náš inštitucionálny systém a naše národné siete vykonávajú nenahraditeľnú prácu v oblasti kultúry. Ich práca si vyžiada odhodlanosť a dobrovoľné obetovanie. Fungovanie maďarských kultúrnych inštitúcií potrebuje stabilné základy: musíme si vybojovať systém predvídateľného štátneho financovania potrebného na ich fungovanie. Projekty a jednorazové dotácie môžu dopĺňať tento systém, ale nie je šťastné, ak v plánovaní je vždy prítomná neistota, či bude daný projekt úspešný a či vyhrá dostatočné financie na realizáciu. Na zlepšenie navrhujeme tieto riešenia:

- Zabezpečenie paušálnych podpôr namiesto ad

hoc dotácií pre národnostné inštitúcie.

- Zvýšenie rozpočtu Fondu na podporu kultúry národnostných menšín, reforma jeho fungovania a zmena distribučného kľúča ktorý je pre maďarskú menšinu nespravodlivý.
- Rozšírenie maďarského vysielania verejnoprávnych médií (Patria, STV), zvýšenie rozpočtu pre pestrejší obsah a umožnenie súkromného televízneho a rozhlasového vysielania v maďarskom jazyku zrušením povinnosti prekladu a titulkovania.
- Usporiadanie menších komunit s podobnými aktivitami do národných sietí, ktoré potom môžu spoločne tvoriť a financovať svoje činnosti.

2. Zachovanie našich kultúrnych hodnôt, zapojenie mladých generácií do tvorby kultúrnych hodnôt

Kultúrne aktivity sú také rozmanité, že by bolo ťažké vyzdvihnúť jednu konkrétnu oblasť. Jedna vec je však nad slnko jasné: v práci, ktorú sme začali, musíme pokračovať, a preto je potrebné venovať väčšiu pozornosť vzdelávaniu, odbornej príprave a motivácii mladých ľudí. Naše ciele chceme dosiahnuť pomocou podporovania mladých kultúrnych aktivistov, zabezpečením inštitucionálneho rámca, workshopmi a mentorskými programami. Musíme mladých ľudí oboznámiť s prácou remeselníkov, kultúrnych organizátorov, vedúcich kultúrnych skupín, umelcov. Musíme dosiahnuť, aby títo ľudia mohli odovzdať ďalším generáciám svoje teoretické a praktické znalosti zís-

kané počas desaťročia ich práce. Týmto spôsobom môžeme zaručiť kontinuálny vývoj namiesto neustálych nových začiatkov.

- Zabezpečenie terénnych prác, etnografických, sociologických a historických workshopov,
- Finančnú podporu pre školské folklórne tábory a ich propagáciu
- Zriadenie umeleckého združenia na podporu a zastupovanie mladých umelcov
- Mentorské programy, kde môžu skúsený organizátori kultúry, odborníci a remeselníci odovzdávať svoje znalosti.

3. Posilnenie a rozširovanie kultúrnych vzťahov medzi regiónmi

Ak chceme vytvoriť skutočne zjednotenú komunitu, je dôležité, aby sa vytvárali živé medziľudské vzťahy, ktoré nie sú obmedzené geografickou vzdialenosťou. Regióny východného a stredného Slovenska obývané Maďarmi musia byť prepojené so západnými územiami, na základe spoločných cieľov a hodnôt. Je dôležité, aby sme mohli prezentovať naše prírodné bohatstvo a budované dedičstvo aj ľuďom z iných regiónov. Naše spoločenstvá musia nadviazať živé osobné a pracovné vzťahy, aby boli efektívnejšie a výsledky ich snáh boli viditeľnejšie. Zjednotené maďarské zastúpenie môže s tým pomáhať tak, že poskytne finančnú podporu na cestovné výdavky, vytvorí národnú sieť organizátorov kultúry a zriadi

štipendijné programy. Pozitívnou diskrimináciou východných regiónov je možné zviditeľniť ich komunitu a hodnoty v celej krajine a obyvatelia západného Slovenska tak môžu objaviť skryté hodnoty svojej vlasti.

- Program „Mini Petőfi“, napr. zapojenie mladých ľudí zo západného Slovenska do aktivít východných kultúrnych inštitúcií
- Propagácia našich regionálnych kultúrnych pokladov v iných regiónoch
- Poverenie cirkevných a kultúrnych osobností ktorí spájajú regióny

4. Posilnenie politickej kultúry a zvýšenie spoločenskej angažovanosti mladých ľudí

Ako náš politický program zdôrazňuje, prvým krokom je postaviť kultúru na pevné základy. So zapojením mládeže sa môže zaručiť aj kontinuita programov a fungovania organizácií a medziregionálne prepojenie opísané v bode 3 zaručuje vysokú úroveň práce z geografického hľadiska. Aby to však bolo z dlhodobého hľadiska udržateľné, je dôležité, aby si mladí ľudia boli vedomí verejných záležitostí a aby zastúpenie komunity bolo pre nich opäť spoločensky uznávaným poslaním a víziou. Mnohí sú odrádzaní od podobných aktivít z dôvodu nízkej spoločenskej prestíže tejto mimoriadne dôležitej úlohy. Musíme dosiahnuť, aby si aj ďalšie generácie uvedomili, že

svoju budúcnosť formujú sami, a preto sa musia snažiť, aby svojou prácou a talentom obohacovali nie len seba, ale aj komunitu ako celok. Maďari na Slovensku získajú najviac, ak ich zastupujú dobre pripravení a skutočne hodní ľudia. Naše združenie chce propagovať túto politickú kultúru organizovaním prednášok, stáží a diskusných fór.

- Stimulovať mladých ľudí aby aktívne vytvárali svoju mienku o spoločenskom živote, organizovaním diskusných fór, okrúhlych stolov a prezentácií o verejných záležitostiach.
- Zvýšiť angažovanosť mladých ľudí vo verejnom živote pomocou stáží, programov odbornej prípravy v oblasti politológie a diplomacie, vzdelávania a mentorských programov na podporu účasti mladých ľudí na verejnom živote.
- Podpora dobrovoľných verejnoprospešných programov.

Szabolcs Mózes

A large, artistic background image showing several hands holding white puzzle pieces. The pieces are arranged in a circular pattern, with a bright, glowing light source in the center, creating a lens flare effect. The overall tone is positive and suggests a process of building or solving a problem.

Menšinové práva

Analýza situácie:

Slovensko je multietnickou krajinou, ale počet a podiel obyvateľov patriacich k národnostným menšinám neustále klesá. Štát musí poskytovať ochranu národnostným menšinám prostredníctvom menšinových práv, ale ako aj drastický pokles počtu Maďarov za posledných tridsať rokov ukazuje, tie nie sú zabezpečené potrebnej úrovni.

Rozširovanie menšinových práv za posledných tridsať rokov bolo spôsobené dvoma dôvodmi: jedným je členstvo maďarských politikov vo vláde a druhým je vonkajší tlak spôsobený prístupovým procesom. Dokončením euroatlantickej integrácie Slovenska tento druhý dôvod zanikol a v medzinárodnom prostredí v oblasti ľudských práv sa pozornosť sústredila namiesto práv národných menšín na iné typy menšinových práv. Problémy menšín boli v domácej politike za posledných desať rokov marginalizované a nenastali žiadne systémové zmeny. Naším cieľom je dosiahnuť systémové zmeny pri

zachovaní a ďalšom zveľaďovaní dobrých maďarsko-slovenských vzťahov medzi našimi štátmi a národmi. Keďže rozšírenie práv menšín je v mnohých prípadoch medzisektorové, niektoré z navrhovaných zmien ovplyvňujú viac oblastí (kultúra, vzdelávanie, infraštruktúra, samospráva).

NAŠE NÁVRHY:

1. Systémové zmeny

Slovensko doteraz uprednostňovalo individuálny právny prístup a zdráhalo sa uznať skupinové práva (kolektívne práva). V tejto oblasti je potrebná zmena paradigmy. Na komplexné riadenie oblasti treba schvaľovať také právne predpisy o ochrane menšín, ktoré riešia problémy v tejto oblasti komplexne.

- Uznávanie skupinových práv, vybudovanie vzdelávacej a kultúrnej samosprávy menšín. My máme rozhodovať o budúcnosti našich kultúrnych a vzdelávacích inštitúcií!
- Zavedenie štatútu maďarčiny ako regionálneho úradného jazyka. Tento krok uľahčí vynútenie používania maďarského jazyka v úradnom styku a zároveň dôležité symbolické gesto, vďaka ktorému sa na Slovensku budú Maďari cítiť ako doma.
- Vypracovanie a prijatie komplexného zákona o právnom postavení menšín (zákon o menšinách), čím je Slovensko dlžné už desaťročia.

2. Praktické zmeny, verejná správa

Je potrebné zmeniť a doplniť niektoré menšinové právne predpisy prijaté za posledných tridsať rokov, popri tom možnosti modernej online administratívy

a verejnej správy ponúkajú príležitosti, na ktoré treba reagovať rozšírením legislatívneho rámca.

- Digitálna verejná správa v maďarskom jazyku. Budúcnosť patrí online administratíve: sítě menej užívateľským prístupom, ale čiastočne na to reagovalo už aj Slovensko. Naším cieľom je, aby všetky online služby elektronickej verejnej správy boli prístupné aj v menšinových jazykoch vrátane maďarčiny. To má relatívne nízke náklady a má veľkú výhodu, že služby sú dostupné všade (bez limitu 15 alebo 20%).
- Dopravné značky v maďarčine. Pomaly desaťročná požiadavka občianskych aktivistov, čo je štandardom vo väčšine európskych krajín: dopravné značky budú dvojazyčné v oblastiach obývaných menšinami.
- Úplná dvojazyčnosť v železničnej doprave. Po dlhých rokoch tlaku civilistov a tematizácie sítě boli názvy železničných staníc za posledné štyri roky vyznačené v maďarčine, ale žiadne ďalšie informácie nie sú k dispozícii na staniciach v

maďarčine - to zmeníme.

- Odstránenie diskriminačných prvkov zákona o štátnom jazyku, doplnenie zákona o používaní jazykov menšín. Zatvoríme jazykovú políciu!
- Odstránenie sankcií za dvojité občianstvo zrušením Ficovho protizákona z roku 2010. Týmto sa obnoví stav pred rokom 2010.
- Novela zákona o miestnych referendách. Ak sa obec rozhodne zmeniť svoj oficiálny názov, nech jej v tom vláda nemôže zabrániť!

3. Symbolické kroky

Za posledných pätnásť rokov poznačených vládami Smeru sa zamietlo pod koberec nespočetné množstvo problémov. Okrem praktických a systémových zmien je dôležité, aby sa dosiahol pokrok aj v symbolickej oblasti.

- Ústavná rovnosť. Zmena preambuly ústavy: nahradenie výrazu „my, slovenský národ ...“ slovami „my, občania Slovenska ...“. Vyžaduje si to

širší parlamentný konsenzus.

- Slobodné používanie symbolov. Jednoduchou zmenou zákona dosiahneme, aby naše národné symboly neboli zakázané na športových podujatiach.
- Dôkladné vyšetrovanie predchádzajúcich protimaďarských zákrokov. Odhalenie pozadia prípadu Hedvigy a policajného ataku na štadióne DAC, pomenovanie zodpovedných a ospravedlnenie obetiam.
- Podpora maďarsko-slovenského historického zmierenia. Vydanie spoločnej učebnice dejepisu, úprimná konfrontácia s neuzavretými a bolestivými udalosťami minulosti.

Zsolt Simon

Obnovenie právneho štátu a boj proti korupcii

Za posledných 14 rokov skoro 12 rokov boli pri moci vlády Roberta Fica a ostali po nich len zrúcaniny právneho štátu. Namiesto boja proti korupcii sa aktívne a masívne na nej zúčastnili a dokonca aj najvyššie politické kruhy boli prepojené s organizovaným zločinom, nie je prehnané ani hovoriť o mafiánskom štáte. Po tragickej vražde novinára Kuciaka sme sa dozvedeli o enormnej miere prepojenosti politických špičiek so skorumpovaným oligarchickým svetom, dokonca aj s podsvetím, ako aj o tom, ako zneužívali na tento účel značnú časť polície, prokuratúry a súdov. Ešte smutnejšie je, že vidíme iba špičku ľadovca, veľká časť osobných prepojení a skutočná miera rozkrádania verejného majetku ostávajú neodhalené. Politika paralyzovala justíciu do takej miery, že tá v najzávažnejších prípadoch korupcie konala v rozpore so svojou skutočnou úlohou: daňové úrady a polícia nič poriadne nevyšetřili zaoberali sa zamestávaním chúlостivých prípadov pod koberec, preto tieto prípady sa ani nedostali pred súd. (Často používaná fráza „skutok sa nestal“ sa stala príslovím, symbolom nefunkčnosti systému.)

Namiesto zločincov štátne orgány často prenasledovali obeť alebo úradníkov, ktorí odhalili škandály, žalovali novinárov, ktorí upozorňovali na zločiny, otravovali ľudí odhaľujúcich škandály, znemožňovali prácu prokurátorov a policajtov. Systém bol postavený na hlavu, zo spravodlivosti sa častokrát stala nespravodlivosť. Obete sa stali obžalovanými (Hedviga Malinová, Rómovia z Moldavy nad Bodvou), mafiáni riadili prokurátorov, sudcov a politikov (viď vzťah medzi Kočnerom, bývalým generálnym prokurátorom Trnkom alebo bývalou štátnou tajomníčkou na ministerstve spravodlivosti Jankovskou) – a dalo by sa ešte dlho pokračovať.

To musí skončiť! Je potrebné ukončiť stav, že sú ľudia, ktorí stoja nad zákonom. Obnova právneho štátu a boj proti korupcii sú mimoriadne dôležité, štátne orgány (polícia, prokuratúra a súdy) musia zabezpečiť právnú istotu občanov a rovnosť pred zákonom. Pre nás - pre maďarskú menšinu - je to obzvlášť dôležité. Naše menšinové práva sú bezcenné, ak štát nemôže zaručiť ich dodržiavanie. Uvedomujeme si, že bez zmeny vlády a bez reforiem sa v tejto oblasti nič nezmení.

Návrhy riešení

- Obnovenie právneho štátu a komplexná reforma v oblasti spravodlivosti (polícia, prokuratúra, súdy)
- Maximálne možné verejné a transparentné rozhodovanie o výbere kandidátov do vedúcich funkcií
- Boj proti korupcii, reforma verejného obstarávania a štátnych podpôr

1. Obnovenie právneho štátu

Musíme obnoviť právny štát a zásadu rovnoprávnosti pred zákonom, nikto nemôže stáť nad zákonomi. Musíme ukončiť politické ovplyvňovanie justičného systému, posilniť jeho nezávislosť.

- Sme za oddelenie polície a policajnej inšpekcie (nech nepatria obidve pod MV SR).
- Navrhujeme zmenu ruského modelu generálnej prokuratúry na efektívnejší a kvalitnejší systém, zavedenie náhodného prideľovania prípadov prokurátorom (podobne ako na súdoch), a obmedzovanie tzv. negatívnych pokynov generálneho prokurátora: generálny prokurátor by nemal možnosť odňať prípad od podriadených prokurátorov a prideliť inému prokurátorovi, a nemohol by zastaviť konanie v jednotlivých prípadoch.
- Sudcovia nech stoja za svojimi rozhodnutiami aj s tvárou v médiách! Zriadili by sme Najvyšší správny súd, ktorý by rozhodoval okrem súdnych sporov týkajúcich sa štátnej správy aj v prípadoch týkajúcich sa sudcov, prokurátorov, vedúcich policajtov a úradníkov, rozhodoval by v disciplinárnych konaniach.
- Vytvoríme podmienky pre zriaďovanie parlamentných vyšetrovacích výborov, ktoré by vyšetrovali napríklad korupčné škandály, na základe

príkladov v zahraničí by mohli predvolať a vypočuť svedkov (odmietnutie alebo krivá výpoveď pred výborom by bola klasifikovaná ako podobný čin pred súdom), mali by právo si vyžiadať dokumenty od inštitúcií štátnej správy atď.

2. Verejnosť a transparentnosť

Najširší možný okruh štátnych vymenovaní, rozhodnutí, uznesení, dôvodových správ, dotácií musí byť verejne prístupný a transparentný. Zároveň treba zabezpečiť, aby tieto dokumenty boli jednoducho a ľahko prístupné v bezplatných a prehľadných databázach na internete.

- Navrhujeme rozšírenie osvedčenej metódy verejných vypočúvaní pri výbere kandidátov na hlavných prokurátorov, vedúcich funkcionárov

polície a prokuratúry, a všetkých vedúcich funkcionárov štátnych kontrolných a regulačných orgánov a ich zástupcov. Vedúci funkcionári a kandidáti by mali povinne zverejniť svoje detailné profesionálne životopisy.

- Navrhujeme sprísnenie, dôkladnú kontrolu a povinné zverejnenie majetkových priznaní v prípade politikov, sudcov, prokurátorov, policajných funkcionárov, vedúcich úradníkov a ich rodinných príslušníkov.
- Požadujeme transparentnosť štátnych dotácií, aby bolo známe, kto a v akej výške dostáva štátne dotácie (vrátane projektov, investícií a priamych platieb v poľnohospodárstve), kto a za akú cenu si prenajíma štátne pozemky, kto a ako hlasoval pri hodnotení jednotlivých projektov alebo pri zvolení vedúcich štátnych úradníkov, aké boli kritéria hodnotenia ako boli hodnotení jednotliví uchádzači.
- Účinnejšia ochrana poskytovateľov informácií o korupčných škandáloch, a vo všeobecnosti pre investigatívnych novinárov a médiá.

3. Boj proti korupcii

Je potrebné vykonať komplexnú revíziu, zjednodušenie a zvýšenie transparentnosti pravidiel verejného obstarávania a politiky štátnych dotácií. Granty by sa mali zameriavať na menej rozvinuté regióny a ich cieľom by malo byť vytváranie čo najviac nových pracovných miest. Skorumpovaní politici a úradníci by mali byť trestaný zhabaním majetku, ak nedokážu preukázať legálny pôvod ich majetku.

- Komplexná reforma pravidiel verejného obstarávania v spolupráci s odborníkmi Úradu pre verejné obstarávanie, výskumných ústavov a think-tankov. Obmedzenie subjektívnych, nejednoznačne definovaných, nemerateľných hodnotiacich kritérií, opakované vyhlásenie súťaží keď existuje podozrenie kartelov alebo v prípade súťaží s jediným uchádzačom.
- Celoplošné zavedenie tzv. reverznej platby DPH na zastavenie tzv. karuselových podvodov s DPH.
- Rozšírenie právnej možnosti zhabania majetku, zabránenie možnosti prevodu majetku počas vyšetrovania (na rodinných príslušníkov alebo blízke osoby).

Péter Varga

A large, modern agricultural tractor is shown from a front-three-quarter perspective, driving on a dirt road. The tractor is dark-colored with large, treaded tires. A person is visible in the driver's seat. The background consists of a line of trees under a cloudy sky. The overall image is in grayscale.

Pol'nohospodárstvo, potravinarstvo, rozvoj vidieka

Rozvoj vidieka je pre nás prioritnou oblasťou. Slovensko je stále vidieckou krajinou, situácia sa však nezlepšuje a väčšina dedín stále neponúka perspektívu pre obyvateľov. Platí to najmä pre regióny južného a východného Slovenska. Uvedomujeme si, že v týchto regiónoch sú poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo, vodohospodárstvo, ochrana životného prostredia a krajiny a s nich založené služby a spracovateľský priemysel sú najväčšou - a na mnohých miestach jedinou - príležitosťou na zastavenie nepriaznivých procesov. Rozvoj vidieka môže poskytnúť ekonomické a sociálne istoty pre obyvateľov, čo je impulz pre našich voličov aby zotrvali na svojom rodisku, tým plní náš účel a cieľ: prosperovať na našej rodnej zemi ako Maďari. Chceme aktívne pomáhať farmárom, poľnohospodárskym a potravinárskym zamestnancom a podnikateľom na južnom Slovensku. Našou profesijnou a politickou angažovanosťou chceme vytvoriť udržateľnú, modernú, oproti súčasnému stavu od základov obnovenú krajinu. V súlade s potenciálom týchto oblastí a s plánovanou Spoločnou poľnohospodárskou politikou EÚ po roku

2020, s cieľom podporiť poľnohospodárstvo, potravinársky priemysel a rozvoj vidieka a v súlade so zásadou efektívneho využívania zdrojov EÚ navrhujeme nasledovné návrhy riešení:

1. Poľnohospodárstvo a rozvoj potravinárskeho priemyslu

Vytváranie pracovných miest na vidieku je kľúčovým prvkom udržateľnosti vidieka. Komplexnú podporu poľnohospodárskej výroby a spracovateľského priemyslu považujeme za základnú podmienku rozvoja vidieka. Kľúčovou otázkou poľnohospodárskej politiky je zabezpečenie konkurencieschopnosti a efektívnosti odvetvia. Plánované financovanie poľnohospodárstva v EÚ v programovom období 2021 - 2027 ponúka veľké príležitosti na podporu tohto odvetvia. K efektívnemu využívaniu týchto zdrojov

poskytneme maximálnu pomoc, lebo považujeme za mimoriadne dôležitú podporu environmentálneho hospodárenia a posilnenie vidieckych oblastí. Na dosiahnutie týchto cieľov navrhujeme a iniciujeme:

- Automatické dotácie z rozpočtu Európskej únie, na základe oprávnenosti
- Zvýšenie dotácií zo štátneho rozpočtu na úroveň ostatných krajín V4
- Spravidlivá podpora pre oblasti intenzívnej poľnohospodárskej výroby a pre znevýhodnené oblasti s osobitným dôrazom na oblasti s environmentálnym významom
- Zlepšenie technologickej úrovne v poľnohospodárstve a potravinárstve,
- Presmerovanie väčšiny rozvojových dotácií do odvetví produkcie zelenín a ovocia, pestovania špeciálnych plodín a chovu zvierat – do odvetví s vysokým podielom ľudskej práce a s vysokou pridanou hodnotou
- Navrhujeme maximalizovať počet hospodárskych zvierat na veľkých farmách s cieľom zabrániť vzniku obrovských koncentrovaných chovov
- Podpora chovu drobných hospodárskych zvierat, včelárstva a rozvoja chovu rýb
- Rozvoj vinohradníctva a vinárstva vrátane vínnej turistiky
- Rozširovanie kapacít priemyselného spracovania poľnohospodárskych výrobkov a podpora investícií do spracovateľského priemyslu priamo v regiónoch
- Podpora ekologického poľnohospodárstva, opatrení na zníženie pôdnej erózie, opatrení na zmiernenie účinkov klimatických zmien vrátane komplexnej podpory a rozširovania zavlažovacích systémov a zriadenie ochranného systému proti krupobitiu
- Zvýšená podpora mladých farmárov do 45 rokov na podporu generačnej zmeny v poľnohospodárstve
- Zriadenie systému riadenia rizík a kompenzácií v poľnohospodárstve
- Podpora sezónnych prác v poľnohospodárstve a potravinárstve znížením odvodového zaťaženia a vytvorením vhodného právneho rámca.

Naším cieľom je uľahčiť a zlacniť využitie sezónnych a brigádnických prác a práce na diaľku

- Rozvoj vidieckeho cestovného ruchu s cieľom vytvoriť nové pracovné miesta. Okrem toho venujeme pozornosť podpore malých farmárov ako aj rodinných fariem.

2. Pozemkové vlastníctvo

Vzťah k pôde je dôležitý nielen z ekonomického hľadiska, ale je aj základnou hodnotou. Za najvyššie priority preto považujeme vysporiadanie dočasných, už neplatných vlastníckych a užívacích vzťahov, ochranu poľnohospodárskej pôdy, určenie výšky dane z pozemku v závislosti od úrodnosti pôdy, transparentnosť systému priamych platieb a princíp rovnosti v získaní pozemkov.

- Podporujeme čo najrýchlejšie vysporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom, najmä v južných regiónoch, ktoré sú znevýhodnené aj z tohto hľadiska
- Chceme zlepšiť prístup domácich výrobcov k pôde okrem využívania európskych fondov aj poskytovaním dlhodobých úverov z finančných rezerv Slovenského pôdneho fondu. Chceme regulovať podmienky nadobúdania vlastníctva pôdy cudzincami
- Považujeme za dôležité zavedenie osobitných pravidiel dedenia poľnohospodárskych a lesohospodárskych pozemkov, ktorý zabráni ďalšiemu rozdrobovaniu vlastníckej štruktúry.
- Naším cieľom je dosiahnuť najväčšiu možnú transparentnosť pri poskytovaní štátnych dotácií a prenajímaní štátnej pôdy. Preto navrhujeme zavedenie transparentného IT systému
- V prípade hospodárstiev v nedeliteľnom spoluvlastníctve (urbariáty), ktoré sa nemohli transformovať na právnické osoby, navrhujeme, aby štát vysporiadal podiel známych vlast-

níkov prostredníctvom zrýchleného osobitného postupu.

3. Lesné hospodárstvo, krajinné inžinierstvo, obnoviteľné a alternatívne zdroje energie

Lesné hospodárstvo, ochrana a revitalizácia vzácných prírodných zdrojov a krajiny nie sú len predpokladom zachovania biologického života a úrodnosti, ale sú aj prostriedkom ekonomického rozvoja prostredníctvom cestovného ruchu a vidieckeho turizmu. Turistov určite nepriláka zdevastovaná, spustošená príroda, čo je, bohužiaľ, v súčasnosti bežným javom v poľnohospodárstve a lesníctve. Musíme venovať osobitnú pozornosť poliam, remízkam, lesom, močiarom, stojacim vodám, riekam a potokom, kto-

ré často predstavujú aj významné prírodné hodnoty. Uvedomujeme si tiež, že naše regióny môžu vytvárať značné príjmy z alternatívnych zdrojov energie z vedľajších produktov poľnohospodárskej a lesohospodárskej výroby, čo podporuje aj program EÚ pre rozvoj vidieka. Výroba tejto energie môže byť zároveň príležitosťou pre rozvoj a vytváranie nových pracovných miest. Za týmto účelom podporíme:

- výsadbu nových lesov a prísnejšiu reguláciu ťažby dreva
- implementáciu miestnych systémov ekologickej stability lesníctva v zdevastovaných lesných a poľnohospodárskych oblastiach s cieľom zvýšenia ekologickej a estetickej hodnoty vidieckych regiónov, čím sa zvyšuje ich turistická atraktivita.
- využívanie menej kvalitných pôd na produkciu energetických plodín, pestovanie plodín a dreív namiesto úhorovania
- využívanie geotermickej energie
- využívanie slnečnej energie v agropotravinárskom sektore

- energetické zhodnocovanie odpadu vrátane využívania poľnohospodárskeho a lesohospodárskeho odpadu na výrobu tepla.

4. Podpora domácich výrobkov a miestnych trhov

Domáci agropotravinársky priemysel musí čeliť vážnym medzinárodným konkurentom na domácom trhu, čo ešte zhoršuje pre spotrebiteľov netransparentný systém označení a ochranných známk. Výsledkom je, že domáci spotrebiteľia, ktorí sú vysoko citliví na cenu, sa často rozhodnú pre lacnejšie zahraničné výrobky, aj keď v mnohých prípadoch majú oveľa nižšiu kvalitu. V dôsledku toho boli domáce výrobky vytlačené z regálov a odvetvia výroby potravín postupne upadajú, čo spôsobuje ďalšie hospodárske, sociálne a spoločenské problémy vo vidieckych oblastiach. Na zabránenie týmto procesom navrhujeme:

- Zvýšenú podporu výroby zdravých domácich

potravín

- Zníženie DPH na rozšírený okruh domácich agropotravinárskych výrobkov
- Podporu používania domácich výrobkov vo verejnom stravovaní
- Podporu zakladania spracovateľských a odbytových družstiev
- Podporu prieskumov trhu s cieľom prepojiť miestne / regionálne agropotravinárske podniky a miestnych / regionálnych spotrebiteľov
- Budovanie a podporu miestnych a regionálnych trhov a podporu miestneho spracovania výrobkov prvovýrobcov
- Podporu komunitného agrárneho marketingu, komunitných ochranných značiek
- Uľahčenie „predaja z farmy“ a priameho predaja spotrebiteľom, rozširovanie okruhu a zvýšenie množstva takto predávaných výrobkov
- Vypracovanie komunikačnej stratégie, informovanie spotrebiteľov organizovaním kampaní a programov, a tým „vychovávať“ udomelých spotrebiteľov.

5. Výskum a vývoj, digitalizácia, odborné poradenstvo

Základom a hnacou silou rozvoja poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a potravinárstva je štátom podporovaný výskum a vývoj, zavádzanie inovačných technológií, vytvorenie stratégie digitalizácie poľnohospodárstva a vytvorenie systému odborného poradenstva. Toto sú najdôležitejšie nástroje na dosiahnutie udržateľnosti a konkurencieschopnosti spomenutých sektorov. Pre tento účel navrhujeme a iniciujeme:

- Prioritnú podporu štátnych a súkromných výskumných ústavov a vývojových stredísk pre poľnohospodárstvo, lesníctvo a potravinárstvo
- Vypracovanie digitálnej poľnohospodárskej stratégie na štátnej úrovni a vytvorenie odbornického informačného systému
- Zriadenie regionálnych agentúr pre rozvoj poľ-

nohospodárstva a rozvoj vidieka,

- Podporu systému odborných poradcov a vidieckych poradcov
- Podporu zakladania odborných profesijných spoločenstiev
- Podpora poľnohospodárskeho, lesohospodárskeho a potravinárskeho školstva na úrovni ministerstva

József Nagy

Životné prostredie

Kľúčové slová

- Podporujeme, aby sa Európa stala do roku 2050 KLIMATICKY NEUTRÁLNYM kontinentom.
- Znovu vytvoríme stálu ZELENÚ TRIPARTITU pri ministrovi, zrušíme zbytočné a zjednodušíme potrebné predpisy.
- Zriadieme ENVIROKOMANDO: profesionálne vybavenú mobilnú zásahovú jednotku na vyšetrenie oznámení o znečistení ovzdušia, vody a pôdy a polícii poskytneme právomoc pokutovania na mieste.
- Kvôli znečisteniu ovzdušia zvýšime počet indikátorov kvality vzduchu a výsledky budú zverejňované online.
- Našu priority sú: ochrana zásob pitnej vody, výstavba kanalizácie v obciach, predchádzanie vzniku odpadu, opatrenia proti plytvaniu potravinami a proti používaniu nepotrebných obalov a zabezpečenie možnosti opravy výrobkov dlhodobej spotreby.

Klimatická kríza - Európska zelená dohoda

Klimatické zmeny môžu mať aj bezpečnostno-politické a demografické následky, čo vyvoláva napätie v jednotlivých komunitách a v celej spoločnosti. Vzdialené vojnové konflikty o zdroje môžu rozpútať ozajstné sťahovanie národov s miliónmi vojnových a klimatických utečencov, čo môže v základoch zmeniť náš svet a každodenný spôsob života. Ľudstvo na to môže včas reagovať zavedením nových technológií, ekologickejším správaním a ekologickým využívaním prírodných zdrojov. EÚ plánuje minúť 100 miliárd EUR na podporu hospodárskych sektorov a regiónov pre podmienky európskej zelenej dohody. K tomu, aby sa stala Európa prvým klimaticky neutrálnym kontinentom, je nevyhnutné, aby bola jadrová energia zaradená medzi čisté, klimaticky neutrálne a udržateľné zdroje, čo by pre Slovensko mohlo byť kľúčovou strategickou výhodou.

Južné Slovensko si zaslúži špeciálnu pozornosť

Na prvý pohľad sa môže zdať, že južné Slovensko je

vo výhode, pretože tu nemáme bane a na nich závislý, znečisťujúci ťažký priemysel. Práve naopak, planina je ideálna pre stavebníctvo, čo zvyšuje aj hustotu priemyslu a obyvateľstva, spôsobujúc nové environmentálne problémy. Úrodná pôda a teplejšie podnebie priťahujú intenzívne, ale nie vždy ekologicky šetrné poľnohospodárske technológie, zatiaľ čo vedľajšie produkty, hnojivá, antibiotiká a pesticídy ohrozujú kvalitu zásob pitnej vody. Pre ochranu pred prudkými dažďami a vnútornými vodami je dôležité udržať vodu v prírode na mieste a obmedziť odtok do morí. Vplyv priemyselného znečisťovania vzduchu a prach z obrovských plôch bez vegetácie je najhorší práve na rovinatom, slabo zalesnenom teréne.

Chceme zmenu režimu aj v oblasti ochrany životného prostredia

Slovensko je na správnej ceste v stanovení cieľov, ale ich realizácia je pomalá, zaostáva za možnosťami. Musíme sa včas pripraviť, po ukončení možnosti čerpania európskych zdrojov nemôžeme uvaliť tieto náklady len na dotknuté firmy, samosprávy a obyva-

teľov, je potrebná aj solidarita štátu. Na to chceme pripraviť Environmentálny fond, posilniť jeho príjmy a z toho financovať environmentálne ciele. Znížime byrokráciu pri čerpaní dotácií zo štátnych a európskych fondov. V rámci boja proti korupcii budeme uprednostňovať plošné podpory na základe oprávnenosti, vytvoríme jednoduchší a transparentnejší postup verejného obstarávania a zavedieme sankcie pre jeho zlomyseľné marenie.

1. Udržateľnou energetickou politikou proti klimatickým zmenám

- Podporujeme, aby sa EÚ do roku 2050 stala klimaticky neutrálnym kontinentom. Každý členský štát môže mať odlišné ciele v závislosti od východiskovej pozície a potenciálu. Neurčuje-

me iba povinnosti, ale zabezpečíme aj riešenia a zdroje pre tých, ktorých sa týka prechod na bezuhlíkové hospodárstvo.

- Podporujeme zavedenie dane na CO₂ v EÚ a ochránilme naše trhy pred dovozom vyrobeným ekologicky škodlivými technológiami.
- Podporujeme zodpovednú energetickú politiku Európskej únie, využívanie geotermálnej energie a používanie tepelných výmenníkov. Výhodou výroby elektriny zo solárnej energie je jej spotreba na miestne, pretože nedochádza k žiadnym distribučným stratám a nákladom, ale treba zabezpečiť odkúpenie nadbytočnej elektriny.
- Zavádzame systematický podporný program zatepľovania s nízkym vlastným podielom pre zlepšenie energetickej účinnosti rodinných domov a priemyselných zariadení.
- Pre zmiernenie letných horúčav určíme pre investorov povinnosť vytvoriť väčšie zelené a vodné plochy pri výstavbe obytných a priemyselných komplexov.

2. Zníženie enviro-byrokracie a posilnenie dodržiavania zákonov

- Na ministerstve znovu vytvoríme Zelenú tripartitu pod vedením ministra a za účasti odborníkov, priemyslu, samospráv, mimovládnych organizácií a vládnych agentúr.
- Začneme širokú spoločenskú a odbornú diskusiu o prehodnotení, odôvodnení a modernizácii existujúcich a chýbajúcich environmentálnych zákonov a predpisov. Úrady životného prostredia vrátíme pod MŽP, aby sa identifikovala politická zodpovednosť za ich rozhodnutia.
- V prípade zjavných environmentálnych priestupkov poskytneme polícii právomoc pokutovania na mieste, napr. v prípade nelegálnych skládok odpadu.
- ENVIROKOMANDO. Vytvoríme činnú, profesio-

nálne vybavenú mobilnú zásahovú jednotku pre okamžité vyšetrenie a dokumentáciu nahlásených deliktov a zásahu v prípadoch hrozby akútneho znečistenia ovzdušia, vody a pôdy.

- Environmentálne priority sa musia rešpektovať pri všetkých rozhodnutiach, preto aj v prípade vládnych a zákonodarných opatrení by mala byť povinnou prílohou analýza vplyvu na životné prostredie.

3. Spoločne pre lepšiu ochranu zásob pitnej vody a protipovodňovú ochranu

- Umožníme mimoriadne štátne financovanie odstránenia starých environmentálnych záťaží

ohrozujúcich zásoby pitnej vody, s cieľom izolovať a rekultivovať opustené priemyselné areály, legálne alebo nelegálne skládky odpadu.

- Poskytneme skutočne potrebné financie na výstavbu a údržbu kanalizácie a čističiek odpadových vôd v prísne chránenej oblasti podzemných vôd na Žitnom Ostrove, na vypracovanie projektovej dokumentácie v oblastiach Medzibodrožia, Gemeru a Krasu, aby aj tieto regióny dosiahli celoslovenský priemer v priebehu nasledujúcich 4 rokov.
- 3. tunel vodného diela v Gabčíkove otvoríme čo najskôr, aby rozdelený Žitný ostrov bol znovu prepojený nezávisle od počasia, budeme hľadať prostriedky pre výstavbu nového dunajského mosta ponad hrušovský zdrž, a preskúmame opodstatnenosť dočasnej prevádzky kompy v budúcnosti pre nákladnú dopravu.
- Podporíme odpojenie odtoku dažďovej vody z existujúcich zariadení od verejnej kanalizačnej siete aby sa voda odvádzala do zeme. Podporíme rekonštrukciu a údržbu melioračných systémov.

- Posilníme a zvýšime protipovodňové hrádze na južných úsekoch našich riek a ochránime stabilizujúcu vegetáciu na brehoch riek. Pridelíme finančné prostriedky na obnovenie kapacity riečnych vodných nádrží, na odstránenie sedimentu a čistenie záplavových území.

4. Spoločne pre čistý a zdravý vzduch

- Znečistenie ovzdušia je jedným z najväčších zdravotných rizík pre obyvateľstvo. Popri škodlivých emisiách je prioritou zníženie množstva neviditeľných, karcinogénnych mikročastíc v mestách a obciach.
- Podstatne zvýšime počet zariadení na meranie kvality ovzdušia, prehodnotíme ich umiestnenie a výsledky sprístupníme online.

- Podporujeme ekologickú, komfortnú verejnú dopravu, bezpečnú jazdu na bicykli, elektromobilitu, kúpu hybridných osobných, rodinných a dodávkových automobilov, mikrobusev a rozvoj infraštruktúry rýchleho nabíjania.
- V prípade zdrojov nepovoleného znečistenia ovzdušia nájdeme bezodkladné riešenie, vykonanie rozhodnutí zabezpečíme motivačne vysokými pokutami. Zavedieme obmedzenia ohľadom uvoľňovanie nepríjemných zápachov.
- Modernizáciu spaľovania dreva a uhlia by sme podporovali iba tam, kde nie je možné inštalovať výmenníky tepla, plynovod alebo veľkokapacitné domáce plynové nádrže.

5. Spoločne pre zachovanie prírodného bohatstva

- Okrem zachovania prírodnej biodiverzity a ochrany krajiny je dôležité navrátiť ekologickú stabilitu v degradovaných poľnohospodárskych oblastiach, aby sa zvýšila ekologická a estetická hodnota planín a nižších kopcovitých regiónov.
- Podporíme prevádzkovanie a údržbu národných parkov, vstupné sa môže vyberať iba za špeciálne dodatočné služby.
- Zachováme právo na voľný pohyb chodcov v prírode a voľný prístup na brehy prírodných vodných plôch. Iba v odôvodnených prípadoch sa môžu návštevníkom určiť konkrétne obmedzenia pohybu a aktivít.
- Podporujeme výsadbu nových lesov.

6. Spoločne pre udržateľné odpadové hospodárstvo

- Považujeme za prioritu všetky zmysuplné metódy predchádzania vzniku odpadu, znižovanie používania zbytočných obalových materiálov a recyklovateľnosť.
- Na medzirezortnej úrovni preskúmame a navrhujeme zmeny normatívnych požiadaviek, ktoré vedú k zbytočne, nadmernej produkcii odpadu alebo k plytvaniu energiou.
- Prijmeme opatrenia na zabránenie plytvaniu potravinami pri výrobe a v obchodných reťazcoch.
- Vytvoríme ekonomické stimuly na predĺženie životnosti dlhodobého spotrebného tovaru, zavedieme povinnosť zásobovania náhradných dielov, na zjednodušenie a primeranú cenu opravy.

- Podporujeme dôsledné zavádzanie množstevného zberu odpadu, aby sa oplátilo selektívne zbierať odpad. Vykonáme audit činnosti autorizovaných organizácií.

Zoltán Cziprusz

Rozvoj infraštruktúry

A large, detailed image of a road roller, a heavy-duty construction vehicle used for compacting soil and gravel. It features a large, curved metal drum at the front and a glass-enclosed operator's cab. The machine is shown from a low angle, emphasizing its size, against a background of a bright sky with scattered white clouds. The overall image has a slightly desaturated, high-contrast aesthetic.

V prvom rade treba poznamenať, že za tridsať rokov od zmeny režimu neboli slovenské vlády schopné dokončiť výstavbu ani jednej diaľnice. Ak k tomu prirátame výstavbu rýchlостných ciest, môžeme konštatovať, že rozvoj národnej dopravnej infraštruktúry na Slovensku nebol vyvážený. Zatiaľ čo výstavba na severnom a strednom Slovensku napredovala plnou parou, na juhu sa začala výstavba kratších úsekov, aj to len s veľkým oneskorením. Obchvaty na južnej rýchlостnej ceste R2 v banskobystrickom kraji boli stavané pred 15 rokmi a len v posledných rokoch sa začala výstavba úseku medzi Zvolenom a Lučencom a výstavba južnej rýchlостnej cesty R7 medzi hlavným mestom a Holícami. Je to žalostne málo, je to dôkazom závažnej geografickej diskriminácie a neodôvodneného časového oneskorenia.

Situácia je ešte horšia v prípade rozvoja železníc. V južných oblastiach ani len snívať nemôžeme o rozvoji prístavov pozdĺž Dunaja, o zriadení multimodálnych logistických parkov, pohodlnej osobnej a nákladnej doprave – znela vždy odpoveď v posledných troch desaťročiach.

Musíme sa odraziť odo dna, musíme nastaviť naše regióny a našu rodnú zem na rozvojovú dráhu! My to urobíme! Dopravnú infraštruktúru na juhu a východe Slovenska budeme rozvíjať rýchlejšie ako doteraz, a k tomu si nájdeme aj partnerov. Efektívne budeme podporovať ekologicky šetrné formy dopravy. Budeme uprednostňovať výstavbu moderných cyklotrás, nezávislých od dopravných ciest, aby chodilo stále viac ľudí na bicykloch do práce, na vinice, do termálnych kúpeľov alebo na výlet do prírody. Po medzinárodnej cyklotrase Eurovelo 6 bicykuje popri domácoch aj veľa zahraničných turistov. Bolo by vhodné ju dokončiť po celej dráhe, pretože spája turistické atrakcie v našich regiónoch: termálne kúpaliská, vínné cesty a prírodné bohatstvo.

Diskriminácia našich regiónov, našej rodnej zeme sa musí skončiť aj v oblasti rozvoja infraštruktúry obcí. V južných a východných oblastiach sa uskutočnilo podstatne menej investícií do sieťových infraštruktúr, do vybudovania vodovodov alebo kanalizácie ako v iných regiónoch Slovenska. Keďže spolu s inými krajinami regiónu aj Slovensko môže čerpať

prostriedky z Kohézneho fondu EÚ do roku 2027, odteraz rozvoj infraštruktúry v zaostalých regiónoch musí byť absolútnou prioritou!

1. Dopravnú infraštruktúru 21. storočia aj na juh!

Rozšírenie siete rýchlostných ciest R2 a R7, prepojenie Bratislavy a Košíc južnou trasou, pokračovanie výstavby severnej diaľnice D1 smerom na východ, smerom na Použie a Medzibodrožie - to sú naše hlavné priority. Je tiež veľmi dôležitá úplná rekonštrukcia zdevastovaných štátnych hlavných dopravných ciest I. triedy, garancia bezpečnosti mostov. Rekonštrukcia mostov je kľúčovou otázkou, ale verejné obstarávanie sa musí definovať tak, aby bola zabezpečená 24 hodinovou prácou, pri minimálnom nutnom obmedzení cestnej

dopravy. V južných a východných okresoch sa musia bezodkladne postaviť obchvaty okolo miest. Rýchlostná cesta R7 v strede nitrianskeho kraja má obchádzať Nové Zámky z južnej strany, aby zapájala do ekonomiky regióny okolo Komárna, Kolárova, Hurbanova, Štúrova a Želiezoviec, čo je výhodné riešenie aj pre Nové Zámky ako okresné mesto.

Základom hospodárskeho rozvoja našich regiónov sú rýchlostné cesty

- Treba výrazne zvýšiť tempo výstavby južných rýchlostných ciest R2, R7. Nech sú konečne spojené Lučenec s Rimavskou Sobotou, Rožňavou a Košicami 2x2 pruhovou rýchlostnou cestou po celom úseku! Podobne prepojme Dunajskú Strelu s mestami Nové Zámky, Veľký Krtíš a Lučenec!
- Pripojme Medzibodrožie a Použie k hlavnej cestnej sieti krajiny! Naprojektujme a podporíme výstavbu rýchlostnej cesty Košice - Kráľovský Chlmec - Veľké Kapušany!

Prepojenie našich miest a obcí kvalitnými cestami je nevyhnutné

- Štát nech poskytne väčšiu kapitálovú injekciu pre samosprávne kraje aby 20 rokov zanedbávané cesty II. a III. triedy mohli byť obnovené na úrovni vhodnej 21. storočia! Dotácia by mohla byť poskytnutá v rokoch 2020 - 2022 a samosprávne kraje by mali mať vlastný podiel vo financovaní.
- Štát nech tiež poskytne kapitálovú injekciu pre naše mestá a obce na obnovu a výstavbu miestnych ciest! Aj obyvatelia najmenších dedín si záslužia možnosť dopravy na slušnej úrovni.
- Postavíme obchvatné cesty okolo Komárna, Nových Zámkov a Šale.

Naše rieky nech nás spájajú a nie rozdeľujú

- Postavíme ďalšie mosty cez rieky Dunaj a Ipel.
- Rozvíjame dunajský európsky vodný koridor č. VI, modernizujeme a zvýšime kapacitu prístavov v Komárne a Štúrove, pretože vodná

nákladná doprava je najčistejšou a najekologickejšou formou prepravy!

Zdravšie na dvoch kolesách

- Na vybudovanie nových cyklotrás musí byť k dispozícii oveľa viac zdrojov ako doteraz. V porovnaní s okolitými krajinami v tejto oblasti zaostávame. Musíme oveľa viac bicyklovať a menej jazdiť autom hlavne aby sme zachovali naše zdravie a chránili naše životné prostredie!

2. Nie je 21. storočie bez modernej železničnej siete

Slovenskom prechádzajú dva európske železničné koridory: koridor č. IV., ktorý vedie južnou trasou Kúty-Bratislava-Nové Zámky-Štúrovo-Szob a č. 5, ktorý vedie na severe, trasou Bratislava-Považie-Vysoké

Tatry-Košice. Na obnovenie toho prvého sa nenašli žiadne zdroje, kým druhý je modernizovaný obrovským tempom, rýchlosť vlakov sa tu zvyšuje na 160 km / h. Úsek medzi Bratislavou a Komárnom musí byť okamžite rozšírený o druhú koľaj, ale aj ostatné úseky južného Slovenska sú neuveriteľne zanedbané, stačí len spomenúť úroveň a pohodlie železničnej osobnej dopravy na južných trasách. Výnimkou sú vysokorýchlostné vlaky EC medzi Bratislavou a Štúrovom, a pohodlné osobné vlaky na linke Bratislava-Komárno vďaka súkromnej spoločnosti.

Okamžite sa musíme vydať na cestu rozvoja a rastu! Je potrebné postupne modernizovať južné železničné trate a významnú časť nákladnej dopravy presmerovať späť na železnice, čo je dôležité aj z hľadiska ochrany klímy. Musíme zvýšiť úroveň pohodlia osobnej železničnej dopravy, aby sme prilákali cestujúcich späť k najbezpečnejšej forme hromadnej dopravy, k osobnej železničnej doprave.

Dvojkoľajné trate a elektrifikácia

- Žiadame dvojkoľajnosť a elektrifikáciu železnič-

nej trate Bratislava - Dunajská Streda - Komárno a modernizáciu a elektrifikáciu železničnej trate Zvolen - Lučenec - Košice.

- Chceme dosiahnuť zvýšenie rýchlosti vlakov na modernizovaných železničných tratiach.
- Mali by sa modernizovať nie len železničné trate smerujúce na sever po Považí, ale aj európsky železničný koridor č VI. medzi mestami Bratislava-Galanta-Nové Zámky-Štúrovo, ktorý je súčasťou európskeho železničného koridoru Hamburg-Berlín-Praha-Bratislava-Budapešť-Istanbul.

Nielen moderné, ale aj bezpečné

- Počet železničných priecestí zabezpečených závorami by sa mal postupne zvyšovať. Na priecestiach, kde už došlo k tragickej nehode, by mala byť inštalácia závor povinná čo najskôr.

Hospodárne prevádzkovanie namiesto zrušenia

- Na regionálnych tratiach (kde osobnú dopravu podporujeme z verejných financií) má štát vyhlásiť výberové konanie na prevádzkovanie

liniek. V prípade medzinárodných a medzimestských vlakov IC (kde nie je štátna dotácia) môžu voľne súťažiť rôzne železničné spoločnosti. V dlhodobom horizonte by samosprávne kraje prevzali výber prevádzkovateľa regionálnych vlakov od štátu.

- V prípade stratových, málo využívaných regionálnych liniek namiesto ich zrušenia by sa mali ponúknuť na prevádzkovanie spolu s atraktívnejšími regionálnymi linkami. Môže to zabrániť ich zrušeniu.
- Treba dokončiť doteraz len čiastočnú privatizáciu štátnej železničnej nákladnej spoločnosti (ŽSSK Cargo), a zároveň je potrebné postupne privatizovať osobnú železničnú prepravu (ŽSSK), súčasne s výberovým konaním pre regionálne linky.

Integrovaná pozemná a letecká doprava

- Považujeme za dôležité prepojenie letísk s hromadnou dopravou. Najlepšie sa to dá dosiahnuť prostredníctvom železničnej dopravy, preto

podporujeme vybudovanie železničných staníc na letiskách v Bratislave a Košiciach a rozširovanie mestských električkových liniek po letiská. Okrem toho je potrebné prepojiť priemyselné parky s železničnými traťami (väčšina priemyselných parkov nemá železničné spojenia).

3. Nie len sen, ale realita!

Rozvoj infraštruktúry je najdrahšou, najnákladnejšou formou rozvoja. Keďže spolu s krajinami nášho regiónu aj Slovensko má možnosť čerpať zdroje z Kohézneho fondu EÚ do roku 2027, rozvoj infraštruktúry v zaostalých regiónoch musí byť odteraz najvyššou prioritou, v oblasti dopravnej a miestnej infraštruktúry. Takto môžeme postaviť naše regióny na rozvojovú dráhu a vytvoriť slušné životné podmienky pre obyvateľov južných regiónov.

Reálne možnosti financovania rozvoja infraštruktúry

- Spolu s krajinami v regióne dosiahnime, aby Slovensko mohlo čerpať zdroje z Kohézneho fondu EÚ pre regionálny rozvoj a rozvoj infraštruktúry aj po roku 2027. Toto je kľúčové opatrenie pre efektívny a udržateľný regionálny rozvoj.
- Poplatky vyberané za nákladné vozidlá v rámci elektronického mýtného systému sa musia vynakladať na rozvoj cestnej siete v podstatne väčšej miere ako doteraz (namiesto tvorby zisku z prevádzkovania).
- Aspoň polovica mýta vyberaného za nákladné automobily na hlavných cestách I. triedy by sa mala reinvestovať do obnovy ciest I. triedy, takže tieto peniaze musia byť prevedené pre Slovenskú správu ciest.
- Pri štátnom vyvlastňovaní pozemkov potrebných na výstavbu diaľnic a rýchlостných ciest by sa mal ukončiť postup, keď sa vyvlastnené pozemky preklasifikujú na stavebné pozemky. Takýto postup predražuje vyvlastnenie, najmä v oblasti veľkých

miest, a je to zdroj špekulácií s pôdou. Namiesto toho by za poľnohospodársku pôdu mal štát zaplatiť spravodlivú (napríklad dvojnásobnú) cenu alebo ponúknuť na výmenu poľnohospodársku pôdu s väčšou výmerou.

Peniaze z pokút použijeme na zvýšenie bezpečnosti!

- Pokuty vyberané dopravnou políciou by nemali ísť na účet ministerstva vnútra, ale na osobitný účet ministerstva dopravy, ktoré by sa mohlo používať iba na obnovu, údržbu a výstavbu diaľnic a rýchlостných ciest! Aj týmto sa môže zvyšovať bezpečnosť cestnej premávky, tieto zdroje by sa nemali používať na vyplácanie koncoročných bonusov!

Za polovičný profil sa neplatí!

- Na diaľniciach a rýchlостných cestách, ktoré sú vybudované len čiastočne, v polovičnom profile, by sa mýto nemalo vyberať za osobné automobily, mýto by sa malo vzťahovať iba na úplne vybudované úseky.

Ildikó Bauer

Cestovný ruch

Jednou z najväčších možností pre rozvoj ekonomiky južného Slovenska je rozvoj služieb cestovného ruchu. Vyžaduje si to však uvedomelú stratégiu, ktorá ešte stále nebola vypracovaná. Toto odvetvie má takmer nevyčerpatelný potenciál, pretože kapitál plynúci do cestovného ruchu neustále rastie a štatistiky ukazujú, že rok čo rok cestuje stále viac ľudí. Je pravdou, že na južnom Slovensku nemáme Tatry, ale je tu veľa pokladov, na ktorých sa dá stavať. Máme Dunaj, máme historické a kultúrne bohatstvo, vynikajúcu kuchyňu, termálne pramene, vinárske regióny, hotely. Naše regióny sú známe výrobou vysoko kvalitných potravín, ale v obchodných reťazcoch sú často uprednostňované zahraničné, lacné a nekvalitné výrobky. Musíme chrániť naše domáce produkty a ich výrobcov, pretože veľkou mieru prispievajú k balíkom zážitkov ponúkaných návštevníkom. Musíme si uvedomiť, že prilákať k nám turistov nestačí, ale musíme dosiahnuť aby strávili tu viac času, míňali viac peňazí a aby sa

neskôr aj vrátili. Vyžaduje si to kvalitné služby a odborníkov, ktorí dokážu správne presadiť najnovšie svetové trendy do domáceho prostredia. Vzdelávanie v oblasti cestovného ruchu na Slovensku ešte nemá tradíciu, existuje len málo skutočne kvalitných inštitúcií, kde záujemcovia môžu získať vedomosti využiteľné v praxi. Bez vybudovania školského systému zabezpečujúceho mladých odborníkov a vedomostnú základňu, nie je možné dosiahnuť dlhodobý úspech. Aj cykloturistika ponúka veľké možnosti pre južné Slovensko, pretože objavením elektrických bicyklov môžeme osloviť ďalšiu dôležitú cieľovú skupinu - starších ľudí. Rozvoj cyklotrás môže zohrávať významnú úlohu pri prepojení jednotlivých turistických atrakcií, ale v súčasnosti na Slovensku je to veľmi zložitý proces.

Naše klenoty môžeme ponúkať zahraničným aj domácim turistom správnym a cieleným marketingom, vyžaduje si to však:

1. Zachovanie a rozvoj našich turistických hodnôt, vytváranie nových atrakcií

Naše turistické hodnoty, či už ide o kultúrne dedičstvo, prírodné krásy, kúpele alebo iné turistické atrakcie, sú z hľadiska štátnej pomoci značne znevýhodnené. Medzi podporou poskytovanou trom hlavným destináciám (Bratislava, Tatry a Liptov) a ostatným regiónom je disproporčný rozdiel. Vo viacerých štátnych podporných systémoch chýba právny subjekt Oblastná organizácia cestovného ruchu (OOCR) ako oprávnený žiadateľ, čo obmedzuje ich schopnosť získavať finančné prostriedky, pričom tieto organizácie môžu najefektívnejšie riadiť regionálny rozvoj. Okrem investícií je nevyhnutné viesť účinné marketingové kampane na domácom trhu aj v zahraničí.

- Vypracovanie novej stratégie v oblasti cestovného ruchu s dôrazom na regionálny rozvoj a spravodlivé rozdelenie zdrojov, s ohľadom na záujmy nášho regiónu
- Posilnenie systému OOCR - rozširovanie možností čerpania z rozvojových fondov pre OOCR, motivovanie poskytovateľov služieb na vstup do týchto organizácií
- Podporovanie marketingových aktivít turistických atrakcií v celoštátnych kampaniach

2. Rozvoj služieb cestovného ruchu

Turisti, ktorí sem prichádzajú, očakávajú kvalitné služby, a vrátia sa alebo šíria dobrú povesť regiónu, len v prípade že ich aj dostanú. Jedným z charakteristických znakov kvalitných služieb je, že poskytovatelia majú ľudské zdroje s konkurencieschopnými znalosťami, takých je však nedostatok.

Súčasný systém dovolenkových poukazov je dobrý, podporuje rast domáceho cestovného ruchu, je však potrebné ho zjednodušiť a zrevidovať na základe príkladov dobrej praxe v zahraničí (viď Maďarsko). To isté platí pre zníženie DPH pre poskytovateľov turistických a reštauračných služieb.

- Zjednodušenie systému dovolenkových poukážok
- Vzdelávanie profesionálov v cestovnom ruchu s konkurencieschopnými znalosťami, ich udržanie

na rodnej zemi

- Ďalšie zníženie DPH v prospech služieb cestovného ruchu a reštauračných služieb na základe príkladov dobrej praxe v EÚ

3. Agroturistika

Rekreácia v prírode, čerstvé jedlo vyrobené z miestnych surovín a príjemné prostredie sú pre turistov stále zaujímavejšie. K tomu však, aby turisti strávili v prekrásnych mestečkách a osadách Južného Slovenska aj viac dní, sú potrebné investície do kvality služieb, ako aj zvýšenie počtu ubytovacích kapacít a sprístupnenie atrakcií verejnou dopravou alebo bicyklami.

Považujeme za mimoriadne dôležité, aby sa zvyšovali príjmy a zlepšila životná úroveň vidieckeho obyvateľstva. Pre rozvoj vidieckeho turizmu a agro-

turistiky je potrebné zvyšovať kvalitu a dostupnosť služieb, čím sa zvyšuje hodnota, príťažlivosť a návštevnosť vidieckeho regiónu. Naším cieľom je čo najširšie predstavenie našich vidieckych hodnôt, nášho kultúrneho dedičstva. Rozvoj služieb tiež prispieva k sociálno-ekonomickému rozvoju vidieckych oblastí.

- Zvyšovanie počtu a zlepšovanie kvality ubytovacích kapacít, daňové úľavy pre podnikateľov v agroturistike
- Podpora malých, miestnych poľnohospodárov
- Prepojenie atrakcií, zlepšenie ich prístupnosti - rozvoj verejnej dopravy, rozvoj a výstavba cyklotrás.

Pál Zachar

A black and white photograph of a man with curly hair sitting on stone steps. He is wearing a dark blazer over a dark t-shirt and dark trousers. He is holding a smartphone to his ear with his right hand and a laptop with his left hand. A leather messenger bag is on the steps next to him. The background is a blurred outdoor setting with trees and a body of water.

Digitalizácia

Analýza situácie

Jednou z hlavných výziev súčasnosti je to, aby jednotlivé krajiny a hospodárske subjekty dokázali držať krok s enormným tempom digitalizácie. V prípade Slovenska je to obzvlášť dôležité, pretože naša ekonomika je príliš závislá od automobilového priemyslu, ktorý sa digitalizáciou celkom určite výrazne zmení.

Ďalšou dôležitou oblasťou je poľnohospodárstvo, kde je potrebné pripraviť pracovnú silu budúcnosti na požiadavky moderného hospodárenia.

Digitalizácia je tiež obrovskou príležitosťou pre rozvoj južných regiónov, keďže južným okresom sa vyhla vlna industrializácie, ale stále rastie dopyt pre podniky poskytujúce digitálne služby.

Štát musí dávať procesu digitalizácie vysokú prioritu, pretože digitalizácia nie je cieľom, ale prostriedkom pre prípravu na očakávané, možno bezprecedentné zmeny v hospodárstve, školstve, kultúre, regionálnom rozvoji, cestovnom ruchu, zdravotníctve,

financiách, poľnohospodárstve, životnom prostredí a bezpečnosti.

Tento proces musí byť podporený stálym, transparentným systémom finančnej podpory prispôbeným potrebám každej oblasti s jasne definovanými očakávaniami.

Digitalizácia bude mať svojich víťazov aj porazených. Našou hlavnou úlohou je zabezpečiť, aby celá krajina, a najmä južné regióny boli jasne na víťaznej strane.

1. Digitálny štát a verejná správa, digitálne mestá a dediny

Ako prvý krok je nutné vytvoriť potrebnú infraštruktúru v celej štátnej a verejnej správe, vytvoriť podpornú sieť pre proces digitalizácie. Prioritu by mal

mať vzdelávací systém zamestnancov vo verejnej správe, ktorý je nevyhnutný pre vytvorenie efektívnej a lacnej verejnej správy. Veríme, že prelomové digitálne riešenia sa dajú využiť aj na úrovni miestnych samospráv, a dá sa dosiahnuť, aby značná časť samosprávnych záležitostí sa vybavovalo online. Štátne, krajské a miestne systémy verejnej správy musia byť otvorené pre nové riešenia hospodárskych subjektov, či už ide o riešenia „smart city“ alebo inteligentné platobné a finančné služby.

Naše ciele:

- Poskytovať celoštátne pokrytie širokopásmovým internetom, zvýšiť počet ľudí aktívne používajúcich internet
- Vybudovať integrovaný, jednoducho použiteľný, plnohodnotne viacjazyčný elektronický systém štátnej správy, ktorý znižuje byrokráciu
- Opraviť chyby centrálného digitálneho zdravotníckeho systému, rozšíriť okruh služieb, integrácia súkromných lekárov a kliník
- Využiť možnosti digitalizácie na „bielenie“ ekono-

nomiky (napr. e-fakturácia na zníženie podvodov s DPH), podporovať riešenia pre znížovanie množstva hotovosti v obehu

- Využívanie digitálnej infraštruktúry - vrátane riešení založených na umelej inteligencii - na podporu miestnych samospráv a štátnych inštitúcií

2. Štandardizované riešenia

Digitalizácia je vertikálny program, jej realizácia nie je možná izolovanými riešeniami v jednotlivých oblastiach. Štát by mal prostredníctvom jednotnej digitálnej stratégie poskytnúť jednotné pozadie pre ministerstvá, štátne podniky a ďalšie inštitúcie, napr. vytvorením štátneho dátového centra, modulárnymi a otvorenými IT systémami. Štátny rozpočet by mal podporovať súvisiace výskumné a vývojové projek-

ty, napr. priemysel 4.0, umelá inteligencia, robotika, blockchain a technológia 5G, ktoré pomáhajú zvyšovať konkurencieschopnosť krajiny.

Naše ciele:

- Kompletný IT audit a národný IT plán, ktorému sa musia obce prispôbiť kvôli štandardizácii. Medzisektorová štandardizácia.
- Centralizované a odborníkmi hodnotené digitálne programy a tendre
- Vytvárať IT riešenia v rámci krajín V4 pre zdieľanie nákladov, so spoločnými tímami odborníkov (napr. na potlačenie daňových únikov alebo implementáciu automatizovaných systémov výberu daní).

3. Digitálne vedomosti

Potrebné zmeny v dôsledku digitalizácie povedú k zrušeniu mnohých pracovných miest s nízkou kvalifikáciou, ako je vykonávanie jednoduchých a opakujúcich sa úloh. Vytvárajú sa nové pracovné miesta, ktoré si vyžadujú komplexné digitálne zručnosti, na čo sa musíme pripraviť nielen v školách, ale aj vo vzdelávaní dospelých. Je nevyhnutné vypracovať národnú stratégiu digitálneho vzdelávania, ktorá bude usmerňovať vypracovanie učebných osnov, digitálny systém starostlivosti o talentovaných študentov, zabezpečiť primeranú kvalifikáciu pedagógov a financie na pokrytie nákladov na tieto zmeny.

Naše ciele:

- Rozvoj infraštruktúry potrebnej na efektívne vzdelávanie v oblasti IT na školách a zostavovanie konkurencieschopných učebných osnov
- Integrácia digitálnych riešení a výziev do učeb-

ných osnov už na základných školách – pre rozšírenie znalostí, uvedomelosť a prevenciu (výchova k zásadám digitálnej bezpečnosti, ochrana osobných údajov, bezpečné používanie sociálnych sietí, výučba digitálnych finančných a iných riešení)

- Zriadiť ústredný vládny orgán zodpovedný za digitalizáciu
- Zvýšiť digitálnu gramotnosť širokej verejnosti súčasne so zavádzaním digitálnych riešení

Orsolya Rácz

Zahraničná a bezpečnostná politika

1. Zachovanie regionálnych vzťahov V4

História spolupráce siaha až do roku 1335, keď vládcovia regiónu sa dohodli na užšej politickej a obchodnej spolupráci vo Vyšehrade. Názov Vyšehradská štvorka sa však narodila 15. februára 1991 na stretnutí vtedajších hláv štátov Václava Havla, Józsefa Antalla a Lecha Walesu, keď politici deklarovali zámer svojich krajín úzko spolupracovať na ceste k európskej integrácii. Odvtedy sa predstavitelia štyroch krajín pravidelne stretávajú, koordinujú svoje kroky a spolupracujú v dobrovoľnej, neinštitucionalizovanej forme.

Sme presvedčení, že je v záujme Slovenska a Maďarov na Slovensku udržiavať tento konštruktívny a vyvážený vzťah s krajinami V4 na politickej aj odbornopolitickej úrovni. Slovensko je jedinou krajinou V4, ktorá priamo susedí so všetkými členmi, a preto je v našom záujme zachovať si dobré vzťahy a

uspieť v cezhraničných, prebiehajúcich a nových projektoch. Ďalej, Slovensko je malá krajina, a svoju vyjednávaciu pozíciu v rámci štruktúr Európskej únie a ďalších medzinárodných organizácií môže posilniť ak vystupuje spoločne s ostatnými krajinami. Samozrejme podporujeme, aby naša krajina bola otvorená aj k ostatným členským štátom Európskej únie a spolupracovala s nimi. Vzhľadom na geografickú polohu našej krajiny a historickú minulosť spolupráce krajín V4 však podporujeme pokračovanie tejto neinštitucionalizovanej formy spolupráce.

- Maďarská menšina by mala hrať rozhodujúcu úlohu v konštruktívnych maďarsko-slovenských vzťahoch.
- Treba pokračovať a ďalej prehlbovať spoluprácu krajín V4.
- Slovensko by malo podporovať prijatie záväzného zákona EÚ o právnom minime národnostných menšín v oblasti kultúry, vzdelávania a používania jazykov.

2. EÚ: na globálnej scéne v jednote je sila

Slovensko je členom Európskej únie od 1. mája 2004 a od roku 2009 je členom eurozóny, čím prekročilo ďalšiu úroveň integrácie. Je v našom záujme, aby sa Európska únia stala dobre fungujúcim, bezpečným, ekonomicky silným a rozhodujúcim hráčom v medzinárodnej politike. Preto zameriavame našu zahraničnú politiku na to, aby sme účinne prispievali k úspechu Únie. Budeme sa naďalej usilovať plniť si svoje povinnosti, konať konštruktívne v oblasti štrukturálnych a iných otázok ovplyvňujúcich Úniu a aktívne sa zúčastniť v rozhodovaní o otázkach týkajúcich sa rozširovania Únie a stabilizácie susedných regiónov.

- Zachovanie a posilnenie euroatlantickej orientácie Slovenska.
- Prehodnotenie a reforma vnútornej štruktúry EÚ z hľadiska efektívnosti a transparentnosti.

- Hrať rozhodujúcu úlohu pri stabilizácii bezpečného susedstva a pokračovať v rozširovaní na základe prístupových kritérií.

3. Silné medzinárodné obchodné vzťahy

Slovensko ako členský štát Európskej únie profituje aj z jednotného trhu, ktorý zabezpečuje voľný pohyb osôb, tovarov, služieb a kapitálu. Stali sme sa exportne orientovanou krajinou, jednou z najotvorenejších ekonomík Únie. Po vstupe do EÚ v našej ekonomike dominuje automobilový priemysel a medzi našimi obchodnými partnermi aj naďalej budú mať dominantné postavenie Nemecko a Česká republika. Je dôležité, aby sme udržiavali dobré obchodné vzťahy nielen s našimi partnermi v Európskej únii, ale aj s tretími krajinami, s ktorými Únia uzatvára a udržiava obchodné vzťahy v mene celého bloku. Zabezpečí sa

tým, aby na vnútorný trh sa dostali iba také výrobky, ktoré spĺňajú prísne normy EÚ a že obchodné dohody sa uzatvárajú s partnermi, ktorých hodnoty sú v súlade s našimi hodnotami. Naším cieľom zostáva zachovanie vyvážených hospodárskych vzťahov.

- Spravodlivé dohody s tretími krajinami s cieľom zabezpečiť, aby sa na trh EÚ dostali iba výrobky a služby, ktoré spĺňajú prísne normy EÚ.
- Posilňovanie obchodnej spolupráce a budovanie nových vzťahov s partnermi, ktorých hodnoty sú v súlade s našimi európskymi hodnotami
- Brexit: hladký prechod, budovanie nových, úzkych sociálno-ekonomických vzťahov, a to aj v prospech našich občanov, ktorí žijú v zahraničí.

4. Bezpečnosť a stabilita v 21. storočí

Zachovanie a zaručenie našej bezpečnosti je pre nás absolútnou prioritou. V čase mieru sa často prehliada, že bezpečnosť nie je samozrejmosťou, pre jej dosiahnutie treba neustále pracovať. Ak tak neurobíme, neskôr to môže spôsobiť vážne problémy. Schopnosť rýchlo reagovať, pripravenosť, modernizácia a komplexný prehľad našej stratégie sú kľúčom k udržaniu bezpečnosti.

Jednou z najvážnejších výziev 21. storočia sú hybridné hrozby. Na rozdiel od otvorených vojenských konfliktov si takzvané neviditeľné hrozby, ako sú dezinformácie alebo kybernetické útoky, vyžadujú úplne odlišnú úroveň pripravenosti, rôzne nástroje, rôzne stratégie. Často aj samotné rozpoznanie hrozby a identifikácia jej zdroja sú výzvou, preto čelíme úplne inému typu hrozby.

- Pripravenosť a ochrana pred hybridnými hrozbami.
- Posilnenie internetovej bezpečnosti, vývoj konkrétnych stratégií a nástrojov.
- Posilnenie pripravenosti a schopnosti reagovať prostredníctvom intenzívnejšej regionálnej spolupráce.

5. V bezpečnosti v EÚ

Ako členský štát Európskej únie je v našom záujme aby sme prispievali k bezpečnosti Únie. Na úrovni EÚ definuje spoločná bezpečnostná a obranná politika rámec politických a vojenských štruktúr Európskej únie a jej vojenské a civilné misie v zahraničí. O tom rozhodujú vedúci predstavitelia členských štátov jednýmyselne, až na niekoľko výnimiek.

Posledné dva roky zohrávali dôležitú úlohu v rozvoji bezpečnostnej politiky EÚ, vytvorili sa nové inštitú-

cie, ako napríklad Spoločné riadiace a plánovacie vojenské stredisko, alebo Európsky obranný fond, ktoré signalizujú odhodlanosť členských štátov na vytvorenie silnejšej európskej obrannej politiky. Aj keď obrana zostáva v prvom rade v právomoci členských štátov, považujeme za dôležité aby sme sa zúčastňovali iniciatív v oblasti obrany a bezpečnosti v celej EÚ, a aby sme spolupracovali aj v takých oblastiach, ako je posilnenie vonkajších hraníc Únie, pretože to prispieva k našej vlastnej bezpečnosti.

- Posilnenie postavenia Slovenska prostredníctvom konštruktívneho vystupovania aj v bezpečnostných otázkach.
- Posilnenie vonkajších hraníc EÚ, ochrana pred medzinárodným terorizmom.
- Účinnější spolupráca v oblasti obrany aj na úrovni EÚ, budovanie piliera bezpečnostnej politiky EÚ v súlade s NATO.

6. Posilnenie transatlantických vzťahov

Členstvo Slovenska v NATO zohráva zásadnú úlohu v garantovaní našej bezpečnosti. V článku 5 Severoatlantickej zmluvy sa uvádza, že ozbrojený útok proti jednému alebo viacerým členským štátom sa považuje za útok proti všetkým, takže každý z nich podporuje napadnutú stranu v súlade s právom na individuálnu alebo kolektívnu obranu podľa článku 51 Charty Organizácie spojených národov. Tým je zabezpečená aj podpora pre Slovensko od iných členských štátov. Členstvo však znamená aj povinnosti. Členovia musia spĺňať najmä rozpočet na obranu minimálne vo výške 2% hrubého domáceho produktu (HDP). Viaceré členské štáty NATO - vrátane Slovenska - boli kritizované v uplynulých rokoch za nesplnenie tejto povinnosti. V posledných rokoch nastalo mierne zlepšenie, pretože kým v roku 2014 naša

krajina dosahovala menej ako 1%, do roku 2019 sa to zvýšilo na 1,74%. Je dôležité, aby sme sa naďalej usilovali splniť náš záväzok a aktívne spolupracovať s ostatnými členskými štátmi v rámci štruktúr NATO.

- Odhodlanosť splniť naše záväzky smerom k NATO.
- Odstránenie stigmy „príživníka“, preskúmanie stratégie obrannej politiky krajiny a dlhodobá transformácia a modernizácia obrany.
- Zlepšenie prestíže Slovenska v rámci NATO.

Poznámky

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vydavateľ:
Magyar Községi Összefogás - Maďarská komunitná spolupatričnosť
Duna rakpart 1165/12 - Dunajské nábrežie 1165/12
94505 Komárom – Komárno
IČO: 52695514

© 2020

www.mkp.sk
www.magyarforum.sk
www.osszefogas.sk

Dodávateľ: EGM, s.r.o., Roľníckej školy 1527/18, 945 01 Komárno, IČO: 47021802